

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

ZDRAVÉ MĚSTO MLADÁ BOLESLAV

Bc. Lenka Havlíková

Diplomová práce

2008

Souhrn

Tato diplomová práce se věnuje problematice projektu Zdravé město, a to konkrétně Zdravému městu Mladá Boleslav. V práci je popsána historie města, jeho aktuální situace, ale především je zde analyzováno přisvojení a uplatnění zásad a filosofie Zdravých měst městem Mladá Boleslav. V neposlední řadě je také analyzována spokojenost obyvatel s uplatňováním projektu Zdravé město a spokojenost s městem samotným. K získání vyjádření občanů města je použito dotazníkového šetření.

Klíčová slova

udržitelný; rozvoj; Mladá Boleslav; Zdravé město.

Title

Healthy city Mladá Boleslav

Abstract

This dissertation deals with the problems of project Healthy cities, especially with problems of Healthy city of Mladá Boleslav. The work describes the history of the town and the actual situation of the town but mainly it analyzes the level of Mladá Boleslav's application of the project. The town is also valorized by the inhabitants of the town. To get the inhabitants' opinions I use the questionnaires.

Keywords

sustainable; development; Mladá Boleslav; Healthy city.

Obsah:

Úvod	7
1 Zdravé město	8
1.1 Udržitelný rozvoj	8
1.1.1 Principy	8
1.1.2 Cíle	9
1.2 Místní agenda 21	10
1.2.1 Součásti systému	10
1.2.2 Ukazatelé úspěchu a účinnosti práce	14
1.3 Projekt Zdravé město	15
1.3.1 Oblasti zájmu Zdravých měst	16
1.3.2 Vize Zdravého města	16
1.3.3 Přínos členství v projektu Zdravé město	17
1.3.4 Základ projektu Zdravé město	18
1.3.5 Co představuje být Zdravým městem	19
1.3.6 Úskalí projektu Zdravé město	20
1.4 Shrnutí	20
2 Město Mladá Boleslav	21
2.1 Historie města Mladá Boleslav	21
2.1.1 Počátky Mladé Boleslavi	21
2.1.2 Privilegia města	21
2.1.3 Královské město Mladá Boleslav	22
2.1.4 Rozvoj města	23
2.1.5 Třicetiletá válka	23
2.1.6 Mladá Boleslav za Rakouska - Uherska	24
2.1.7 Československý stát	24
2.1.8 1945 – 1989	25
2.1.9 Současnost	25
2.2 Geografická charakteristika města	27
2.3 Strategický plán města	27
2.4 Shrnutí	30
3 Zdravé město Mladá Boleslav	32
3.1 Projekt Zdravé město Mladá Boleslav	32
3.1.1 Indikátory udržitelného rozvoje	32
3.1.2 Oblasti plánu	33
3.1.3 Akce pořádané městem v rámci projektu Zdravé město	41
3.2 Úskalí a hrozby pro projekt Zdravé město v Mladé Boleslavi	43
3.3 Shrnutí	43
4 Dotazníkové šetření	44
4.1 Definování cíle výzkumu	44
4.2 Testované hypotézy	44
4.3 Metody ověření	44

4.3.1	Charakteristika výběru.....	45
4.3.2	Charakteristiky zkoumaného vzorku	46
4.4	Interpretace výsledků šetření	50
4.4.1	Jak vidí občané Mladou Boleslav	50
4.4.2	Test nezávislosti	53
4.4.3	Jak se slučuje město Mladá Boleslav s titulem Zdravé město.....	59
4.4.4	Co je to dle občanů Zdravé město	61
4.4.5	Doporučení a připomínky respondentů	63
4.4.6	Srovnání připomínek a doporučení s plánem města	64
4.5	Vyhodnocení testovaných hypotéz	66
4.6	Shrnutí	68
5	Doporučení pro město.....	69
	Závěr.....	70
	Seznam použité literatury	72
	Přílohy	74

Seznam obrázků:

Obrázek 1:	Vize zdravého města	17
Obrázek 2:	Erby šlechtických rodů ze Zvířetic, z Lamberka, z Vartemberka, z Valdštejna, z Michalovic	21
Obrázek 3:	Ferdinand I.	23
Obrázek 4:	Defenestrace.....	23
Obrázek 5:	Znak města Mladá Boleslav	25
Obrázek 6:	Letecký snímek Mladé Boleslavi.....	27
Obrázek 7:	Schéma strategického plánu Mladé Boleslavi	28
Obrázek 9:	Ilustrativní diagram	40
Obrázek 10:	Můj strom	41
Obrázek 11:	Bruslení Mladou Boleslaví, sázení stromů dětmi z Mladé Boleslavi	42

Seznam grafů:

graf 1 :	Složení vzorku obyvatel podle pohlaví.....	48
graf 2:	Současná populace v ČR.....	48
graf 3:	Populace ČR 21-60	49
graf 4:	Věková struktura výběru	49
graf 5:	Vzdělanostní struktura vzorku obyvatel.....	50
graf 6:	Obliba města Mladá Boleslav	50
graf 7:	Rozdílnost obliby města u mužů a žen.....	51
graf 8:	Vhodnost města pro děti.....	52
graf 9:	Oblasti, kde město projevuje snahu o vylepšení	53
graf 12:	Účast na veřejném zasedání	60
graf 13:	Je Mladá Boleslav Zdravým městem?	61
graf 14:	Pojem Zdravé město.....	62
graf 15:	Priorita charakteristiky projektu Zdravé město.....	62
graf 16:	Účast na veřejném zasedání II.....	67

Seznam tabulek:

tabulka 1: Charakteristiky výběru.....	47
tabulka 2: Test nezávislosti I, 1.krok	53
tabulka 3: Test nezávislosti I, 2.krok	54
tabulka 4: Test nezávislosti I, 3.krok	54
tabulka 5: Test nezávislosti I, 4.krok	55
tabulka 6: Test nezávislosti II, 1.krok.....	55
tabulka 7: Test nezávislosti II, 2.krok.....	56
tabulka 8: Test nezávislosti II, 3.krok.....	56
tabulka 9: Test nezávislosti II, 4.krok.....	57
tabulka 10: Test nezávislosti III, 1.krok	57
tabulka 11: Test nezávislosti III, 2.krok	58
tabulka 12: Test nezávislosti III, 3.krok	58
tabulka 13: Test nezávislosti III, 4.krok	59

Seznam zkratek

aj. – a jiné

apod. – a podobně

a.s. – akciová společnost

č. – číslo

ha – hektar

MA21 – Místní agenda 21

MB – Mladá Boleslav

m.n.m. – metrů nad mořem

např. – například

Sb. - sbírky

s.r.o. – společnost s ručením omezeným

tzv. – takzvané

UR – udržitelný rozvoj

Úvod

Tématem diplomové práce je Zdravé město Mladá Boleslav. Projekt Zdravé město je nadnárodním projektem, který vychází ze zásad Udržitelného rozvoje a Místní agendy 21.

Projekt se nezabývá jen ekologií a životním prostředím, jak by se mohlo zdát, ale i kvalitou života ve městě. Snaží se přiblížit město jeho obyvatelům a umožnit jim vyjádřit svůj názor na to, jakým směrem by se město mělo ubírat.

Tento projekt, jeho myšlenka, je pro mě natolik zajímavým tématem, že jsem se rozhodla ověřit jak vypadá jeho realizace v praxi. Pro praktické ověření jeho funkčnosti a všech souvislostí s tím spojených jsem zvolila město Mladá Boleslav. Jedním z důvodů bylo, že jsem zde vyrůstala a také proto, že Mladá Boleslav je městem průmyslovým a termín Zdravé město Mladá Boleslav ve mně vzbuzuje nedůvěru. To jsou důvody, proč jsem se rozhodla prověřit, co realizace projektu obnáší a co na druhé straně městu přinese.

V práci bude využito literárního průzkumu problematiky Zdravého města a induktivní metody založené na reálných datech, získaných z dotazníkového šetření.

V práci bude popsána obecná problematika projektu Zdravé město. Dále bude čtenářům přiblíženo město Mladá Boleslav a konkrétní realizace projektu Zdravé město v Mladé Boleslavi. V poslední kapitole budou vyhodnocena data získaná z dotazníkového šetření, bude provedena příslušná analýza a budou formulovány poznatky a doporučení.

Cílem této práce je obecný popis problematiky projektu Zdravé město a posouzení realizace projektu v Mladé Boleslavi, prostřednictvím literárního průzkumu a analýzy reálných dat získaných v dotazníkovém šetření. Na závěr budou vyslovena případná doporučení.

1 Zdravé město

1.1 Udržitelný rozvoj

Trvale udržitelný rozvoj je takový způsob ekonomického růstu, který uvádí v soulad hospodářský a společenský pokrok s plnohodnotným zachováním životního prostředí. Mezi hlavní cíle trvale udržitelného rozvoje patří zachování životního prostředí dalším generacím v co nejméně pozměněné podobě.

Evropský parlament definoval udržitelný rozvoj jako zlepšování životní úrovně a blahobytu lidí v mezích kapacity ekosystémů při zachování přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro současné a příští generace.

1.1.1 Principy

Jestliže vycházíme ze zjištění, že hospodářská úroveň globálního severu je založena na intenzivním využívání přírodních zdrojů a následném znečišťování, často i destrukci mnohých ekosystémů, je třeba se obávat, že cesta zemí globálního jihu k podobnému stavu prosperity přinese ještě masivnější degradaci biosféry, než jaká probíhá dnes. A jelikož je jasné, že není možné ani účelné bránit chudým populacím v dosažení stejné míry úrovně života, jaká je ve vyspělých zemích standardem, mezi hlavní úkoly trvale udržitelného rozvoje patří zejména definovat koncepty, které by dokázaly omezit dopad lidské populace na životní prostředí (v podstatě snížit tzv. ekologickou stopu).

- Obnovitelné zdroje by měly být čerpány maximálně rychlostí, kterou se stačí obnovovat.
- Vyčerpatelné zdroje by měly být čerpány maximálně rychlostí, kterou budou budovány jejich náhrady, na něž bude možno plynule přejít.
- Část současných technologií by měla být investována na redukci znečištění, snížení plýtvání a zvýšení efektivity (výrobních postupů...).

1.1.2 Cíle

Nejnámější definice cílů trvale udržitelného rozvoje má následující znění. „Trvale udržitelný rozvoj je takovým rozvojem, který naplňuje potřeby přítomných generací, aniž by ohrozil schopnost naplňovat je i generacím budoucím.“¹ Termínem potřeby se myslí základní potřeby vždy těch nejchudších obyvatel planety. V zásadě mezi takové potřeby lze počítat především dostatečné množství jídla, pitné vody, odpovídající přístřeší, základní úroveň lékařských a vzdělávacích služeb a kvalitní životní prostředí.

Heslem tohoto pojetí trvale udržitelného rozvoje se stal citát Antoina de Saint-Exupéry: „Nedědíme Zemi po našich předcích, nýbrž si ji vypůjčujeme od našich dětí.“²

Jedním ze základních cílů je trvalá ochrana genové rozmanitosti rostlinných a živočišných druhů a celých ekosystémů. To vychází z přesvědčení, že biologicky pestré prostředí je odolnější vůči náhlým krizím a po všech stránkách vykazuje vyšší schopnost regenerace. Mizení živočišných a rostlinných druhů zintenzivněné lidskou činností se nám tak může stát osudné (např. v případě infekční pandemie mezi nedostatečně diverzifikovanými hospodářskými zvířaty nebo rostlinami).

Dnes je někdy v ekonomii rozlišována tzv. slabá a silná trvalá udržitelnost.

Slabá udržitelnost znamená, že v budoucnu nedojde ke snížení celkové ekonomické hodnoty zdrojů i produktů z nich získaných, tj. připouští, že z primárních, neobnovitelných zdrojů je možné čerpat, pokud ovšem je vytvořena příslušná protihodnota (tj. čerpání neprobíhá ztrátově). Takto získaný výrobek po skončení doby svého užívání musí být beze zbytku zrecyklován, aby nedocházelo ke ztrátám.

Silná udržitelnost, která je v současné době považována v krátkodobém i střednědobém hledisku za obtížně realizovatelnou, vyžaduje nesnižující se hodnotu zdrojů, tedy princip silné udržitelnosti umožňuje čerpat jen obnovitelné zdroje, neobnovitelné jako zdroj energie vůbec neuvažuje.

¹WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Trvale_udr%C5%BEiteln%C3%BD_rozvoj, 3.7.2008

² Tamtéž.

Pro sledování trvale udržitelného rozvoje vznikly tzv. indikátory trvale udržitelného rozvoje, což jsou ukazatele, které popisují chování lidské společnosti ve vztahu ke zdrojům, ochraně přírody a životního prostředí. Příkladem takových indikátorů je například podíl zvláště chráněných území na ploše státu, podíl elektrické energie získávané z obnovitelných zdrojů a podobně.

1.2 Místní agenda 21

Místní agenda 21 tvoří komplexní systém sestavený z dílčích součástí, které jsou navzájem propojeny. Tyto součásti by měly být souběžně uplatněny na úrovni obce, kraje, regionu.

Místní agenda se nazývá „místní“ především proto, že odráží konkrétní místní podmínky. Těmito podmínkami jsou jednotlivé procesy vždy dotvářeny. Takovými podmínkami je například specifikace území, historie, lidský potenciál. Přestože může být systém naplňován různými způsoby odrážejícími specifické místní podmínky, neměly by být základní součásti systému a principy udržitelného rozvoje nijak opomenuty.

1.2.1 Součásti systému

- Organizační zázemí
- Komunitní spolupráce
- Kapacita pro zistávání zdrojů
- Formalizace procesu, politická podpora
- Strategie udržitelného rozvoje za účasti veřejnosti
- Výchova, vzdělávání, osvěta a informovanost
- Management kvality
- Vnější vztahy a vazby
- Mikroprojekty

Organizační zázemí

Organizační zázemí je zcela zásadní podmínkou úspěšnosti procesu. Je ověřeno, že pro fungování systému je potřeba získat schopného koordinátora. Tento koordinátor zajišťuje propojování aktivit, spolupráci, zapojování dalších subjektů, školení cílových skupin a práci na plánech rozvoje za účasti veřejnosti. Aby bylo možné prosazovat příslušná opatření je třeba umístit koordinátora přímo ve struktuře místní správy, nebo jej oficiálně propojit s touto strukturou. Politické zastřešení musí vycházet z rozhodnutí zastupitelstva, které určí jednoho svého člena jako politika zodpovědného za proces Místní agendy 21 a ustanoví k tomu příslušnou komisi.

Komunitní spolupráce

Místní agenda je procesem partnerství a zaměstnanci místní správy by měli při přípravě a realizaci místních aktivit spolupracovat s místními organizacemi a veřejností v co nejvyšší možné míře, dále také pojmout zapojení veřejnosti jako dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce, komunikovat se společenskými skupinami a organizacemi a při vyjednávání dospět vždy ke konsensu.

Kapacita pro získávání zdrojů

Místní agenda 21 vede ke zvýšení kapacity pro získávání zdrojů. Jednou z podmínek pro získání prostředků, zejména z mezinárodních a zahraničních zdrojů, je uplatňování udržitelného rozvoje v místních podmínkách. Komunitní spolupráce a propojení ekonomických, sociálních a ekologických aspektů rozvoje obce nebo regionu jsou většinou důležitými kritérii pro posuzování projektů. Kromě toho lze v rámci místní agendy 21 zajistit odborníky pro získávání dalších zdrojů, prosazování projektů a potřebné konzultace.

Úspěšná spolupráce s místními organizacemi i jednotlivci otevírá další možnosti zdrojů. Pokud se totiž lidé cítí být do procesu opravdu zapojeni, jsou ochotni přispět nejenom svými znalostmi a časem, ale také mnohdy finančními a jinými prostředky.

Formalizace procesu, politická podpora

Místní zastupitelstvo přijímá Místní agendu 21 jako oficiální součást rozvoje a fungování obce, nebo regionu. V rámci tohoto rozhodnutí se zavazuje k respektování principů udržitelného rozvoje včetně zapojování veřejnosti.

Dokumenty a plány by měly jednoznačně ukázat, co je a co bude uděláno k uplatnění principů udržitelnosti. Je důležité, aby všechny plány byly součástí souvislé, dlouhodobé strategie udržitelného rozvoje, a aby odpovídaly společným úkolům a cílům v tomto směru. Při rozhodování musí být posuzovány vlivy rozhodnutí na udržitelný rozvoj obce či regionu.

Strategie udržitelného rozvoje za účasti veřejnosti

Každá místní správa, která přistoupila k uplatnění Místní agendy 21, by měla mít zpracovanou dlouhodobou Strategii udržitelného rozvoje, tedy zastřešující dokument pro dílčí strategie, plány a politiky.

Každý místní občan by přitom měl mít možnost podílet se na jejím zpracování i realizaci. Ne všichni této možnosti využijí, ale všichni by o ní měli být informováni. Každá strategie by měla být zpracována v krátký, jasný a veřejně dostupný dokument obsahující následující body:

- hlavní oblasti a cíle udržitelnosti
- jednoznačné cíle vedoucí ke zlepšení kvality života
- poskytnutí konkrétního plánu rozvoje společenství v nejbližších letech – tzv. akční plán

Součástí strategického plánu má být akční plán, který přesně určí kdo, co a kdy udělá a z jakých zdrojů. Vytvoření tohoto plánu je rozhodujícím krokem k nastartování procesu místní agendy 21. Akční plán vychází z dlouhodobých strategických cílů a rozvíjí sociální, ekonomické a ekologické aspekty.

Do procesu Místní agentury 21 je nutné zavést monitorovací procedury. Tím je používání ukazatelů udržitelnosti, ze kterých poznáme, jestli se k udržitelnosti přibližujeme nebo se od ní vzdalujeme, a také pravidelné informování veřejnosti o stavu jednotlivých sledovaných oblastí.

Výchova, vzdělávání, osvěta a informovanost

Místní lidé musí rozumět základním otázkám udržitelného rozvoje, a také tomu, že oni jsou spolutvůrci budoucnosti obce či regionu, dále musí být motivováni k tomu, aby se do procesu Místní agentury 21 zapojili. Proces by měl vést k tomu, aby všichni, kdo tvoří společenství, převzali určitý díl odpovědnosti za jeho rozvoj. Místní agenda také vytváří prostor pro nenásilnou výchovu k udržitelnému rozvoji prostřednictvím například dětského parlamentu aj..

Management kvality

Systém Místní agentury 21 má přímou návaznost na řízení a zlepšování výkonu místních úřadů. Zavádění managementu kvality je standardním postupem podporovaným ve vyspělých zemích. Tyto postupy sledují jak kvalitu služeb pro místní obyvatele, tak šetrný provoz veřejných budov a služeb vůči životnímu prostředí.

Politika místního úřadu i ostatních veřejných institucí by měla v praxi zohledňovat principy udržitelného rozvoje. Udržitelnost by měla být chápána jako součást řízení a nejenom jako možný dodatek. Zaměstnanci úřadů by měli být školeni, aby pochopili základní principy udržitelného rozvoje, a aby je uměli zapojit do myšlení i praxe.

Vnější vztahy a vazby

Udržitelný rozvoj není jen záležitostí obce a regionu, ale má širší souvislosti, takže je nutné budovat vnější vztahy a informační vazby. Partnerství s dalšími obcemi a regiony rozvíjejícími Místní agenturu 21 vede k vzájemnému posílení kapacity, k inspiraci i k možnostem získání dalších zdrojů.

Vhodnou formou propojení je vytváření tzv. sítí na národní i mezinárodní úrovni. Z existujících sítí, které podporují zavádění Místní agentury 21, můžeme jmenovat síť Zdravých měst, I.C.L.E.I., CEMR, aj..

Mikroprojekty

Je třeba ukázat, jaké činnosti přispívají k udržitelnému rozvoji. K tomu by měly sloužit dílčí projekty. Tyto projekty mohou čerpat z různých zdrojů, je ale vhodné, aby se na nich finančně podílela místní správa.

1.2.2 Ukazatelé úspěchu a účinnosti práce

Indikátory, nebo-li ukazatele udržitelného rozvoje jsou praktickým nástrojem pro měření postupu práce na Místní agendě 21. Je to určitá množina informací, která nám ukazuje, jestli se ke stanoveným cílům přibližujeme, nebo jestli se od nich vzdalujeme. Slouží k tomu, abychom viděli, zda aktivity, které vyvíjíme mají očekávaný dopad či ne. Ukazatele musí mít vždy tři hlediska – kvantitu, kvalitu a čas. V současné době již existuje sada doporučených indikátorů.

Ve vztahu k veřejnosti slouží indikátory k tomu, abychom místní lidi jednoduše informovali o změnách, které probíhají na základě procesu Místní agendy 21. V tomto směru může dobře prezentovaný indikátor, který upoutá pozornost, vést k zapojení dalších lidí do procesu Místní agendy 21. Aby byl ukazatel efektivní, musí být dobře srozumitelný, musí vycházet ze spolehlivých údajů. Ukazatel by měl být také porovnatelný mezi jednotlivými obcemi, či regiony.

Na třetí Evropské konferenci o udržitelných městech v Hannoveru v únoru 2000 byla navržena následující sada indikátorů:

- **spokojenost občanů s životem v obci**
- **místní příspěvek ke globální změně klimatu** – emise CO₂ vyjádřené jako ekologická stopa
- **místní doprava a přeprava osob** – denní přepravní vzdálenosti a způsoby přepravy
- **dostupnost veřejné zeleně a místních služeb**
- **kvalita ovzduší** – počet dnů s dobrou a zdravotně nezávadnou kvalitou ovzduší
- **cestování dětí do školy a ze školy** – způsoby dopravy, které děti používají

- **udržitelný management obce a místních podniků** – podíl státních a soukromých organizací, které přijaly a využívají environmentální a sociální způsoby řízení (EMS a EMAS)
- **hluková zátěž** – podíl obyvatel vystavených škodlivým hladinám hluku
- **udržitelné využívání půdy**
- **udržitelné výrobky** – podíl certifikovaných ekologicky šetrných výrobků a produktů ekologického zemědělství na celkové spotřebě

1.3 Projekt Zdravé město

V roce 1988 iniciovala OSN – Světová zdravotní organizace WHO mezinárodní projekt Zdravé město, ke kterému přizvala nejvýznamnější evropské metropole. Během patnácti let se do projektu zapojilo 1300 měst, obcí a regionů ve třiceti evropských zemích. Zdravá města realizují Místní agendy 21, jsou součástí evropské kampaně udržitelných měst a obcí.

Zdravé město, obec, mikroregion, kraj je prestižní označení pro municipalitu, která je aktivně zapojena do tohoto projektu. V rámci jednotlivých zemí vznikají národní sítě, které spolu spolupracují.

Zdravé město není úřední aktivitou, naopak je projektem komunitním – otevírá prostor pro posilování aktivity v zájmu obyvatel.

Co si představit pod pojmem „Zdravé město“? Zdravé může být město, které se systematicky a dlouhodobě zabývá kvalitou života a udržitelným rozvojem. Zdravé může být také město, které se ptá svých obyvatel na jejich názor. Město, které se nestará v tomto duchu jen o životní prostředí, ale zejména o zdravý životní styl svých občanů. Zdravé je město, které se má k odpovědnosti budoucích generací.

Projekt Zdravé město se intenzivně zabývá všemi oblastmi života ve městě, které mohou mít vliv na zdraví a pohodu obyvatel. Nejedná se pouze o stav prostředí, ale také o životní styl lidí a o jejich pocit spokojenosti ve městě. Za základ každého Zdravého města považujeme zdravou a přátelskou komunitu.

1.3.1 Oblasti zájmu Zdravých měst

Zdravé město se zabývá všemi oblastmi života, které mohou mít vliv na zdraví a pohodu obyvatel, také prosazováním principů udržitelnosti na místní úrovni a také podporou pozitivních aktivit současné generace.

Základem projektu je:

- **podpora zdraví ve městě, ochrana fyzického i psychosociálního zdraví obyvatel** (vliv na životní styl – pohyb, informace, výchova...)
- **udržitelnost v lokálním měřítku** (založeno na mezinárodních úmluvách o trvale udržitelném rozvoji – Místní agenda 21, ke které se Zdravá města hlásí)
- **optimální komunita** - především komunikace mezi vedením města a jeho obyvateli (tj. podpora aktivit obyvatel, společenský život ve městě, podpora postavení rodiny)

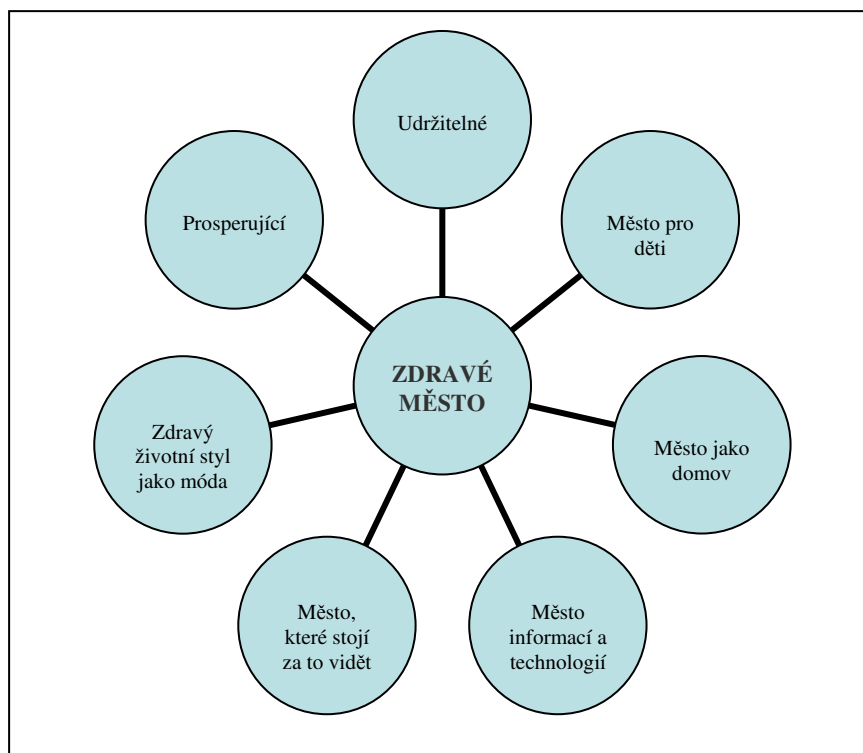
Zdravá města, obce a regiony systematicky podporují:

- **kvalitu veřejné správy**
- **kvalitu strategického plánování a řízení s ohledem na udržitelný rozvoj a podporu zdraví**
- **aktivně se ptají svých obyvatel na jejich názory**

1.3.2 Vize Zdravého města

Vize Zdravého města, obce, regionu je taková, že město bude udržitelné, bude městem pro děti, bude domovem, městem informací a technologií, městem prosperujícím, městem, kde bude zdravý život módou, zkrátka bude městem, které stojí zato vidět.

Na následujícím schématu je znázorněno, jaké by Zdravé město mělo být. Jsou zde vysloveny charakteristiky, kterých by mělo plněním projektu nabýt.

Obrázek 1: Vize Zdravého města
Zdroj: Vlastní

Důležitou součástí projektu je prosazování principů udržitelnosti na úrovni města. To znamená, že aktivity současných generací nesmí negativně ovlivnit možnost dosažení stejné kvality života generací příštích.

1.3.3 Přínos členství v projektu Zdravé město

Přínosem členství v projektu národní síť Zdravých měst je:

- zastřešení významnou mezinárodní autoritou
- principy a doporučení OSN a EU pro kvalitní život
- informace, služby k finančním zdrojům
- síťová spolupráce, výměna zkušeností
- pomoc při zpracování a řízení kvalitní strategie a rozvoje
- spolupráce s odbornými partnery
- vizitka

V souhrnu lze říci, že Zdravá města, obce a regiony se promyšleně snaží utvářet město jako kvalitní a příjemné místo pro život na základě dohody s jeho obyvateli. Věří, že občané získají zdravý patriotismus, že lidé budou svou komunitu i krajinu považovat za svůj domov a budou o ně také takto pečovat.

Vlastní dokument projektu Zdravé město je plánem zdraví a kvality života (strategický plán, komunitní plán a participaci pracovních skupin - fórum Zdravé město).

Město je nositelem projektu Zdravé město, je iniciátorem nových přístupů v řízení jednotlivých subkomunit (úřady, školy, obchodní společnosti, nevládní organizace). Magistrát města je výkonnou složkou samosprávy města a jako takový hraje základní roli v místní realizaci projektu.

1.3.4 Základ projektu Zdravé město

Projekt je v současné době založen na třech hlavních oblastech. První oblastí je podpora zdraví ve městě, založená na strategii WHO (Světové zdravotnické organizace) s názvem Zdraví pro všechny v 21. století. V podstatě se jedná o to, že řízení města na všech svých úrovních aktivně hledá cesty k prosazování principů ochrany fyzického a psychosociálního zdraví obyvatel. Dále s tímto souvisí systémové zjišťování rezerv a nedostatků v oblasti potřeb obyvatel souvisejících s vhodným životním stylem. Pod pojmem životní styl rozumíme stravování, pohyb, informace, výchovu apod..

Druhou oblastí je udržitelnost v lokálním měřítku, která je založená na mezinárodních úmluvách o trvale udržitelném rozvoji. Konkrétně se jedná o místní uplatnění dokumentu Místní agenda 21, schváleném na globální konferenci v Rio de Janeiru v roce 1992.

V souvislosti s tímto hledá město cesty k prosazování principů trvale udržitelného rozvoje v rámci města, včetně regionálních návazností. Důraz je kladen na širokou prevenci. Konkrétně předcházení nežádoucím jevům, zvýšení efektivity běžných činností ve městě, ovlivňování vzorců spotřeby, environmentální výchova a osvěta, environmentální management podniků, systémy k úsporám materiálu a energií, bezodpadové technologie apod..

Třetí oblastí je proces dosažení optimální komunity, založený na teorii komunitního managementu ve prospěch kvality života. Řízení města v tomto směru aktivně hledá

cesty k dosažení optimálního stavu městské komunity s pozitivním dopadem na kvalitu života ve městě. Optimální stav městské komunity je charakterizován znaky, které vyjadřují míru podpory kvality života v komunitě. Takovým znakem je např. komunikace mezi vedením města a obyvateli města, podpora aktivit obyvatel, postavení rodiny jako základu komunity, společenský život ve městě.

Projekt přináší inovace v místní samosprávě v podobě změn ve prospěch kvality života obyvatel města. Tyto změny se projevují ve stylu řízení, v prioritách samosprávy a v neposlední řadě v nových činnostech, které město zajišťuje pro obyvatele.

Město je nositelem Projektu Zdravé město a iniciátorem nových přístupů v řízení jednotlivých subkomunit (úřady, školy, společnosti ...). Tato pozice vyplývá z úlohy města jako managementu komunity.

Jedním z hlavních úkolů je přesvědčit obyvatele města, že jejich osobní aktivita má smysl, a že je v komunitě oceňována. Bez veřejného projednávání nelze totiž projekt uskutečnit.

Zdravá města proto hledají cesty jak vhodně spolupracovat s nejrůznějšími partnery jako jsou úřady, instituce, nevládní organizace. Do projektu jsou zapojeni podnikatelé, společnosti. Město se snaží tyto partnery motivovat k zapojení do aktivit ve prospěch komunity. Jejich motivace pak spočívá v grantech projektu.

1.3.5 Co znamená být Zdravým městem

Město zpracovává vlastní projekt Zdravé město, ve kterém popíše vlastní postup ke zvýšení kvality života ve městě. Na základě kvalitního projektu pak může být město přijato do národní sítě Zdravých měst. Města pak vyhlásují své roční plány, s nimiž seznamují své obyvatele i ostatní Zdravá města.

1.3.6 Úskalí projektu Zdravé město

Rizikem dobrého fungování projektu je např.:

- změna politického vedení města na vedení, které není projektu nakloněno
- nedostatečná spolupráce obyvatel na komunitním plánu
- nedostatečná informovanost obyvatel města o projektu
- změna priorit politických stran
- nevyužití grantů v důsledku nedostatečné informovanosti
- prosazení cílů v zájmu obyvatel
- nedostatečná spřízněnost společností majících sídlo ve městě
- neschopný koordinátor

1.4 Shrnutí

Projekt Zdravé město vychází ze zásad udržitelného rozvoje a Místní agendy 21. V kostce lze říci, že vychází z filosofie, že nedědíme Zemi po našich předcích, nýbrž si ji vypůjčujeme od našich dětí, které zde budou muset žít.

Zdravá města, obce a regiony se promyšleně snaží utvářet město jako kvalitní a příjemné místo pro život na základě dohody s jeho obyvateli. Věří, že občané získají zdravý patriotismus, že lidé budou svou komunitu i krajinu považovat za svůj domov a budou o ně také takto pečovat.

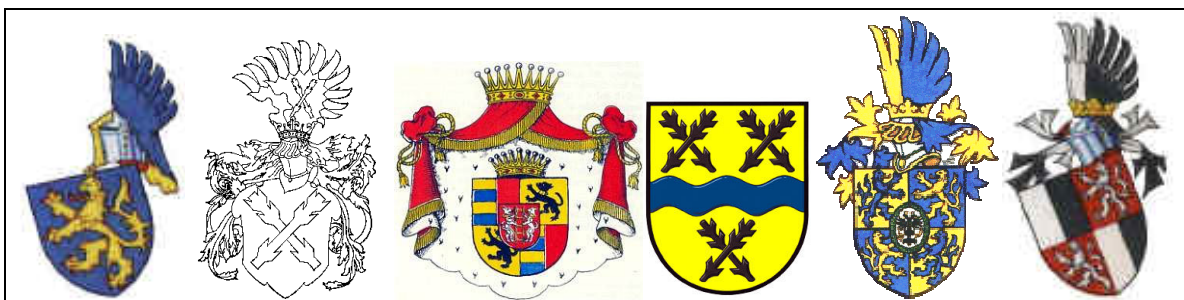
2 Město Mladá Boleslav

2.1 Historie města Mladá Boleslav

2.1.1 Počátky Mladé Boleslavi

Počátky Mladé Boleslavi jsou spojeny se vznikem hradiště, které bylo postaveno nad soutokem Jizery a Klenice, a to ve druhé polovině 10. století. V 11. století toto hradiště fungovalo jako správní centrum oblasti zasahující z dolního Pojizeří až po severní hranice země. Správním centrem zůstalo toto hradiště až do poloviny 13. století, kdy větší význam získal nově založený královský hrad Bezděz.

Ekonomické zázemí hradiště tvořila tržní osada na Podolci, která se rozprostírala v blízkosti staré zemské cesty z Prahy do Lužice. Pojizeří ovládal rod Markvarticů, jejichž rozrodem pak vznikly další šlechtické rody pánů ze Zvířetic, z Lamberka, Vartemberka, z Valdštejna a z Michalovic. Již ve 13. století tvořila osídlení Pojizeří značně hustá síť vsí. Podolecká osada i hrad byli na konci 13. století zničeny braniborskými nájezdy. Městu však byla práva zachována a jeho výstavba začala na nedalekém vrchu. Iniciátorem nové výstavby byl Ješek z Michalovic.

Obrázek 2: Erby šlechtických rodů ze Zvířetic, z Lamberka, z Vartemberka, z Valdštejna, z Michalovic

Zdroj: www.wikipedia.cz

2.1.2 Privilegia města

Právní akt z roku 1334 dal městu privilegia odvozená od práv města Nymburka, mimo jiné i právo várečné a úřad rychtáře s krčmou. Již v té době se město nazývalo Mladá Boleslav. Postupem času přibývala Mladé Boleslavi další privilegia – právo pořádat trhy a svobodně odkazovat svůj majetek.

V první polovině 15. století přichází do města husité. Boleslavští se ke kališnictví připojili a vypověděli poslušnost své katolické vrchnosti. „Svou vrchnost přijalo město zpátky až v roce 1436, kdy Petr z Michalovic boleslavským zaručil právo vyznávat víru pod obojí a v souladu s tím schválil i výhradní působení kališnických kněží. Zároveň bylo stanoveno, že se do města nesmí přistěhovat nikdo, kdo by byl katolického vyznání.“³

S dalším nástupcem z rodu Michaloviců získala Mladá Boleslav velmi výnosné právo, a to právo obchodovat se solí. Vyměněním Michaloviců přešlo město pod Tovačovské. Díky nim získalo město další privilegia, která umožnila jeho další hospodářský rozkvět. Bylo to právo mílové a právo na pořádání koňského a dobytčího trhu. Další nastupující rod, rod ze Šelnberka přidal Boleslavi privilegium na vybírání cla.

2.1.3 Královské město Mladá Boleslav

Po krátké vládě Šelnberků v Boleslavi přichází Krajčířové a poté Lobkovicové. Jiří z Lobkovic směnil panství v Mladé Boleslavi se svým příbuzným, Bohuslavem Hasištejnským z Lobkovic, za panství v Chomutově. Bohuslav Hasištejnský byl velmi zadlužený. A zde přišla příležitost pro poddanské město Mladou Boleslav vykoupit se ze svého poddanství. Město se své příležitosti chopilo, a ačkoliv nedisponovalo rozsáhlými finančními prostředky, podařilo se zásluhou boleslavských občanů nashromáždit potřebné prostředky k jeho vykoupení. „Svoboda stála Mladou Boleslav 30 000 kop českých grošů.“⁴

Svoboda byla pouhým mezičlánkem, město stálo o to, stát se městem královským. Tyto ambice je stály další finanční prostředky využité na dary a úplatky vlivným zemským úředníkům. Roku 1600 se Mladá Boleslav dočkala. Po složení 2 500 kop českých grošů v královské komoře, byla Rudolfem II. povýšena na město královské. Správu města vedl v 16. století sbor konšelů v čele s purkmistrem.

³ BENEŠ, L., MĚSTECKÁ, S., Historie a současnost podnikání na Mladoboleslavsku, s.14.

⁴ Tamtéž, s. 17.

2.1.4 Rozvoj města

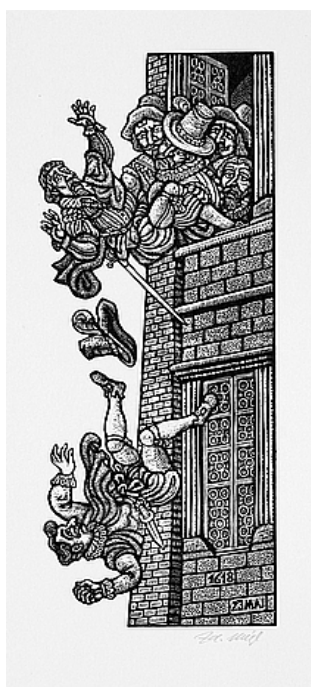
Obrázek 3: Ferdinand I.

Zdroj: www.wikipedia.cz

Při severním okraji Starého Města se za hradbami rozvíjelo Nové Město. Toto původně předměstí, bylo na město povýšeno Ferdinandem I., který je vybavil stejnými privilegii, jaké mělo Staré Město. V této době přiléhalo k oběma městům několik předměstí – Podolec, Pták, Trávníky a Sladovny.

Do majetku města ještě náležely Jemníky a Kolomuty. Roku 1525 odkoupila Mladá Boleslav ještě další vsi – Volenovice, Dolní Stakory, Plazy, Husí Lhotu a Úhelnice, čímž opět podstatně rozšířila svou rozlohu a z vesnic plynuly do městské pokladny pravidelné příjmy.

2.1.5 Třicetiletá válka

Obrázek 4: Pražská defenestrace

Zdroj: www.wikipedia.cz

Mladá Boleslav byla v 16. století městem s poměrně rozvinutou řemeslnou výrobou. Slibný rozvoj města byl na počátku 17. století přerušen stavovským povstáním, které bylo předzvěstí třicetileté války. Zástupci města Mladá Boleslav se i aktivně účastnili oné defenestrace na Pražském hradě a bitvy na Bílé hoře. Třicetiletá válka tak měla pro město katastrofální následky – zabavení zásob, poplatky za to, že budou ušetřeni drancování, zabavení veškerého majetku, povinné půjčky do královské pokladny, omezení pravomoci samosprávy, vypovězení kališníků a členů Jednoty bratrské ze země, plenění, vypalování. Z hradu se stala pevnost obývaná střídavě švédskými a císařskými vojsky a uvažovalo se o jeho trvalé přeměně na vojenskou pevnost.

To však boleslavští nechtěli připustit. Usilovali tedy o získání povolení na zbourání hradu. Povolení získali. V zápatí bylo povolení stornováno a vydán zákaz bourání. Zákaz však již nic nezměnil na tom, že boleslavští stihli udělat z hradu ruinu.

2.1.6 Mladá Boleslav za Rakouska - Uherska

„Město se postupně vzpamatovávalo z válečných škod, ale svého předbělohorského věhlasu už nenabylo.“⁵ V roce 1680 zasáhla město morová epidemie a v roce 1697 velký požár. V průběhu 18. století pak přišlo ještě několik dalších požárů. Nástup Marie Terezie s sebou přinesl další války, vysoké daně a rabování. Za její vlády byl také rekonstruován hrad, město se stalo sídlem kraje a krajského soudu. „Revoluční události z let 1848 – 1849 se v Mladoboleslavsku projeví jen v zanedbatelné míře.“⁶ „Jediným zřetelným pozitivním výsledkem revoluce zůstalo definitivní zrušení poddanství, které v dalších desetiletích přispělo k ekonomickému rozvoji země.“⁷

V roce 1866 vypukla prusko-rakouská válka. Ta zasáhla i území Mladoboleslavska. Mladoboleslavsko bylo stiženo pruskou okupací, která s sebou do města přinesla mimo jiné i cholery.

Po vzniku celosvětového konfliktu v roce 1914 byly z Mladoboleslavska odvedeny stovky mladých mužů na frontu. Řada z nich se již nikdy nevrátila. Velké části z nich se již v prvních měsících války podařilo přeběhnout na stranu „nepřítele“ a postupně se zapojit do vznikajících československých legií.

2.1.7 Československý stát

Do nové etapy po vzniku československého státu vešla Mladá Boleslav v klidu a bez krveprolití. V tu dobu zde začal sílit vliv rostoucí automobilového závodu. „Pozitivní vývoj byl ovšem razantně ukončen událostmi kolem mnichovské dohody v září 1938 a zejména okupací českých zemí vojsky nacistického Německa v březnu 1939.“⁸

⁵ BENEŠ, L., MĚSTECKÁ, S., Historie a současnost podnikání na Mladoboleslavsku, s. 26.

⁶ Tamtéž, s. 30.

⁷ Tamtéž, s. 31.

⁸ Tamtéž, s. 36.

Na řadu přišly odvody zemědělských produktů, podřizování výroby vojenským účelům, arizace židovských továren a živností, omezující opatření, transporty do koncentračních táborů, věznění a popravy.

2.1.8 1945 – 1989

V roce 1945 přišlo osvobození Rudou armádou, které proběhlo v poklidu. Nejtragičtější důsledky pro Mladou Boleslav měl útok neoznačených letadel v posledních dnech války, který přinesl smrt a způsobil nedozírné škody. Při útoku také došlo k téměř úplnému zničení boleslavské automobilky.

„Nadšení ze znovu nabyté svobody v květnu 1945 se projevilo především v odhodlání většiny obyvatelstva co nejrychleji obnovit ekonomickou základnu a navrátit se k dřívějšímu bohatému společenskému a kulturnímu životu.“⁹ Odsun německého obyvatelstva i soudy s kolaboranty a válečnými zločinci zde proběhly v klidu a bez výraznějších excesů. Postupem času začal být pocíťován politický tlak KSČ, který neustále rostl. Po únoru 1948 začalo věznění a popravy, pracovní tábory, zestátnění ekonomických subjektů a plánované hospodářství.

2.1.9 Současnost

Po roce 1989 jsme se konečně dočkali odstátnění a tržního hospodářství, tolik důležitého pro hospodářský růst.

V současné době je Mladá Boleslav městem, které zajišťuje hospodářský rozkvět a zaměstnanost nejen svým občanům, ale i celému mladoboleslavskému okresu a středočeskému kraji.

**Obrázek5:Znak města
Mladá Boleslav
Zdroj: www.mb-net.cz**

⁹ BENEŠ, L. ., MĚSTECKÁ, S., Historie a současnost podnikání na Mladoboleslavsku, s. 40.

Podle údajů ze serveru statistického úřadu žije v Mladé Boleslavi 43 399 obyvatel v průměrném věku 38,2 let. Přirozený přírůstek obyvatel města je 8 %, z toho muži 3% a ženy 5%. Saldo migrace je -720 obyvatel, celkově tedy hovoříme o úbytku obyvatel ve výši 712 (muži -511, ženy -201). Vzdělanostní struktura obyvatel města dále přiblížena ve čtvrté kapitole této práce.

Národnostní složení obyvatel města je velice pestré. Nalezneme zde zástupce mnoha národností: vietnamské, slovenské, polské, německé, ukrajinské, romské a slovenské. Česká národnost dominuje 96% zastoupením.

Míra nezaměstnanosti je zde 3,82%, což je po Praze nejnižší nezaměstnanost v celé České republice. To vše především díky společnosti Škoda Auto, a.s., společnosti evropského významu, která zde sídlí a je také „největším“ zaměstnavatelem ve městě. Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva na celkovém počtu obyvatel činí 56%, což je nevyšší podíl v kraji. Největší počet ekonomicky aktivních osob působí v průmyslu. Připadá na něj 47,5% ekonomicky aktivních obyvatel.

V zemědělství klesl však podíl pracujících přibližně o deset procentních bodů až na 4,1% z ekonomicky aktivních obyvatel. Naopak stoupající podíl zaměstnaných vykazuje terciální sféra.

Dominantní postavení v pořadí podílu krajů na celkovém objemu exportu zboží má Středočeský kraj – téměř 20%, přičemž přes 2/3 exportu kraje tvoří třída „Stroje a dopravní prostředky“ a z toho více než polovina jsou přímo osobní automobily. Díky automobilovým závodům vykazuje region v rámci kraje i republiky nadprůměrné ekonomické charakteristiky.

V roce 2003 byl okres Mladá Boleslav s průměrnou mzdou 19 180 Kč v porovnání s ostatními okresy kraje na prvním místě, proti průměrné mzdě v kraji byla průměrná mzda na okrese Mladá Boleslav vyšší o 2 115 Kč. S výjimkou hlavního města Prahy má okres dlouhodobě i nejvyšší průměrnou mzdu v republice.

2.2 Geografická charakteristika města

Mladá Boleslav se nachází v severovýchodní části Středočeského kraje ve výšce 235 m.n.m. a její rozloha je 2 487 hektarů. Jižní část Mladoboleslavského okresu tvoří úrodná rovina, na severu pak přechází do pahorkatiny. Tato pahorkatina přechází do obrovských lesních komplexů a na severovýchodě zasahuje až do chráněné krajinné oblasti Český ráj. Nejvyšším bodem je vrch Mužský se 463 metrů nadmořské výšky a nejnižším bodem je koryto řeky Jizery před jejím ústím do Labe (170 m.n.m.). Hospodářský vývoj regionu byl v minulosti určován z velké části jeho zeměpisnou polohou. Zatímco severní část s hojnou a levnou vodní silou a dostatkem pracovních sil měla všechny předpoklady k rozvoji textilního, papírenského a kovodělného průmyslu, tak jih území byl ryze zemědělskou oblastí.

Okresem protéká řeka Jizera, která na mnoha místech vytváří meandry. Podél jejího toku pak nalezneme zříceniny hradů Michalovice, Zvířetnice, Dražice a dále zámek Mnichovo Hradiště a hrad v Mladé Boleslavi.

2.3 Strategický plán města

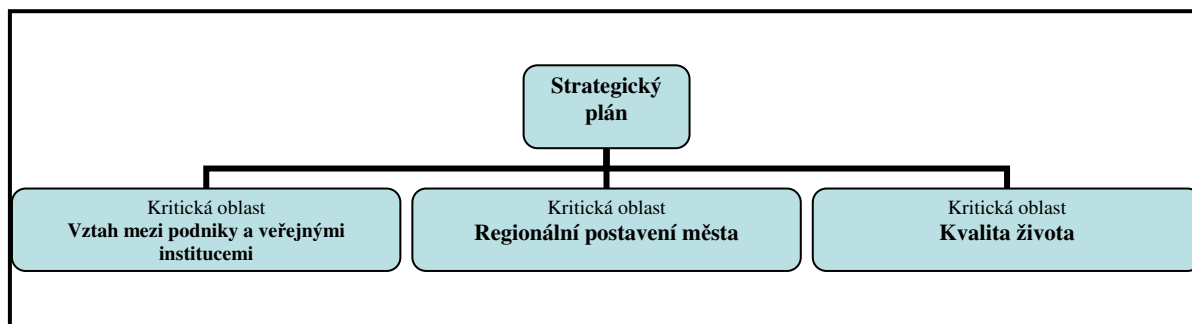

V rámci přípravných prací byl Regionální rozvojovou agenturou Střední Čechy připraven Profil města. Profil obsahuje demografické informace, informace o infrastruktuře, životním prostředí, podmínkách bydlení, cestovním ruchu a zaměstnanosti ve městě.

Obrázek 6: Letecký snímek Mladé Boleslavi
Zdroj: www.mb-net.cz

Tento dokument byl následně doplněn o analýzy trhu práce a regionálního postavení města. Z těchto výchozích údajů byly stanoveny tři kritické oblasti:

- kritická oblast A – **Vztah mezi podniky a veřejnými institucemi**
- kritická oblast B – **Regionální postavení města**
- kritická oblast C – **Kvalita života**

Obrázek 7: Schéma strategického plánu Mladé Boleslavi
Zdroj: vlastní

V plánu jsou definovány kroky k posílení postavení Mladé Boleslavi v rámci regionu, přičemž řada aktivit má i nadregionální dopad. Většina cílů je zaměřena dovnitř města a věnuje se péči o lidské zdroje a kvalitu života, posílení konkurenceschopnosti podnikatelského a investičního klimatu a zlepšování nabídky bydlení ve městě. Plán klade důraz na posílení oboustranné komunikace a spolupráci mezi městem a podniky, školami, okolními obcemi a institucemi. Jednotlivé cíle se většinou vzájemně ovlivňují a zlepšení v jedné oblasti napomůže zlepšení v oblasti jiné.

Vize města

„Mladá Boleslav bude regionální metropolí se silnými vazbami na blízké i vzdálenější okolí a s významným podílem odvětví služeb. Jako výrazně exportně orientované město bude mít těsné vazby s výrobcem evropského významu, který zde sídlí, a současně bude mít stabilní a diversifikovaný sektor středních nebo menších firem. Prostředí města i jeho okolí bude přitažlivé a lidé sem budou rádi přicházet a budou zde rádi žít.“¹⁰

Město chce hrát roli nejvýznamnějšího centra v oblasti mezi Prahou a Libercem, chce být atraktivním městem, které bude představovat „rozvojový pól“. Bude spolupracovat

¹⁰ Strategický plán rozvoje Mladé Boleslavi, s. 13.

s významnými podniky a vytvářet podmínky pro jejich růst. A vytvoří silný a atraktivní sektor služeb.

Strategický plán hovoří o budoucnosti statutárního města Mladé Boleslavi a byl formulován s ohledem na kompetence veřejné správy na území města. Je však rovněž zasazen do kontextu plánovacích dokumentů uplatňovaných na krajské a vyšší úrovni. Jeho realizace proto bude mít vliv a současně bude zpětně ovlivňována vývojem v obcích mladoboleslavského regionu a Středočeského kraje, a proto město počítá se spoluprací s těmito partnery.

Vztah mezi podniky a institucemi

„Mladá Boleslav bude posilovat spolupráci s významnými výrobci na území města, nalezne společně zájmy a soustředí se na synergické využití potenciálu partnerů, které bude přinášet užitek jak soukromému, tak veřejnému sektoru. Současně bude město usilovat o diverzifikaci místní ekonomické základny a o posílení sektoru malých a středních firem.“¹¹

Ve struktuře průmyslové produkce města, jako sídla obchodní společnosti Škoda Auto a.s. – společnosti evropského významu, výrazně převažují společnosti automobilového průmyslu a společnosti na toto odvětví přímo navázané. To zároveň příznivě ovlivňuje zaměstnanost v celém okrese. „Mladá Boleslav je v podstatě monofunkční průmyslové město.“¹²

Do roku 2000 díky daňovým příjmům byla Mladá Boleslav i jedním z ekonomicky nejsilnějších měst v zemi. Trvale vysoká zaměstnanost má však za následek nedostatky kvalifikované volné pracovní síly a tudíž společnosti jen obtížně realizují svůj další rozvoj. Vysoká zaměstnanost omezuje i vznik nových společností, a tudíž diverzifikaci trhu práce.

Samospráva může ovlivňovat podmínky pro další rozvoj místních společností, včetně Škoda Auto a.s.. Na druhou stranu i rozhodnutí „Největšího“ zaměstnavatele v okrese může ovlivnit nejen ekonomickou, ale i sociální situaci města. Vzájemná informovanost a spolupráce proto může přinést úspory ve zdrojích na obou stranách.

¹¹ Strategický plán rozvoje Mladé Boleslavi, s. 17.

¹² Tamtéž, s. 20.

Regionální postavení města

„Mladá Boleslav bude dlouhodobě podporovat funkce, které posilují regionální význam města, jako jsou vyšší školství, kulturní a sportovní aktivity „nadměstského významu“, lokalizace služeb a obchodních činností sloužících širokému zázemí, doprava a také administrativní funkce.“¹³

Mladá Boleslav má postavení regionální submetropole Středočeského kraje a je nejvýznamnějším městem v prostoru na sever od Prahy. Mladá Boleslav má ambice i předpoklady pro posílení své regionální role, a proto potřebuje aby instituce v oblasti služeb plnily krajskou a nadregionální úlohu. To je možno řešit posílením stávajících nebo umístěním nových organizací.

Kvalita života

„Mladá Boleslav bude zlepšovat podmínky pro každodenní život obyvatel, a to jak zapojením veřejných zdrojů, tak ve spolupráci se soukromými subjekty.“¹⁴ Tato oblast se zabývá doplňujícími faktory vztahu mezi institucemi a podniky.

2.4 Shrnutí

Město bylo založeno v 16. století v severovýchodní části současného Středočeského kraje. Během svého vývoje získalo řadu privilegií, jako například právo várečné, tržní, mlóvé, právo svobodně odkazovat majetek, obchodovat se solí, pořádat koňské a dobytčí trhy a vybírat cla. Roku 1600 si město koupilo svobodu a stalo se městem královským.

V následujících letech a stoletích se město rozvíjelo, rozšiřovalo, bylo zmítáno mocenskými spory a válkami. V současnosti je Mladá Boleslav městem které zajišťuje hospodářský rozkvět a zaměstnanost (nezaměstnanost 3,82%, tedy po Praze nejnižší v ČR) sobě, mladoboleslavskému okresu a i Středočeskému kraji. Největším zaměstnavatelem je Škoda Auto, a.s..

¹³ Strategický plán rozvoje Mladé Boleslavi, s. 20.

¹⁴ Tamtéž, s. 21.

Strategický plán pro Mladou Boleslav vznikl v roce 2001. Byly stanoveny tři kritické oblasti: oblast A – Vztah mezi podniky a veřejnými institucemi, oblast B – Regionální postavení města, oblast C – Kvalita života. Tyto kritické oblasti jsou dále rozpracovány do záměrů a ty do cílů. Cíle sledují dosažení vize města, toho jak by město mělo vypadat. Pro Mladou Boleslav je to dosažení pozice regionální metropole a zpříjemnění prostředí města tak, že sem budou lidé rádi přicházet a budou zde rádi žít.

3 Zdravé město Mladá Boleslav

3.1 Projekt Zdravé město Mladá Boleslav

Za správnou realizaci projektu zodpovídá jeden ze členů politického vedení. Pro každodenní práci na projektu je na městském úřadě koordinátor projektu, který je také osobou pro jednání s veřejností. Pro Mladou Boleslav je tímto člověkem Helena Bubnová. Oponentní, konzultační a pracovní skupinou je komise Zdravé město, která je odbornou komisí městské rady.

Tzv. Plán zdraví a kvality života je oficiální součástí strategického plánování a podkladem pro Strategický plán. Vztah projektu Zdravého města a Strategického plánu je takový, že projekt Zdravé město je praktickou cestou k tomu, jak dosáhnout cíle – Strategického plánu.

„Zdraví a kvalita života obyvatel města selepší a směřování města k udržitelnému rozvoji bude zajištěno, pokud budou naplněny záměry uvedené v tomto plánu.“¹⁵

3.1.1 Indikátory udržitelného rozvoje

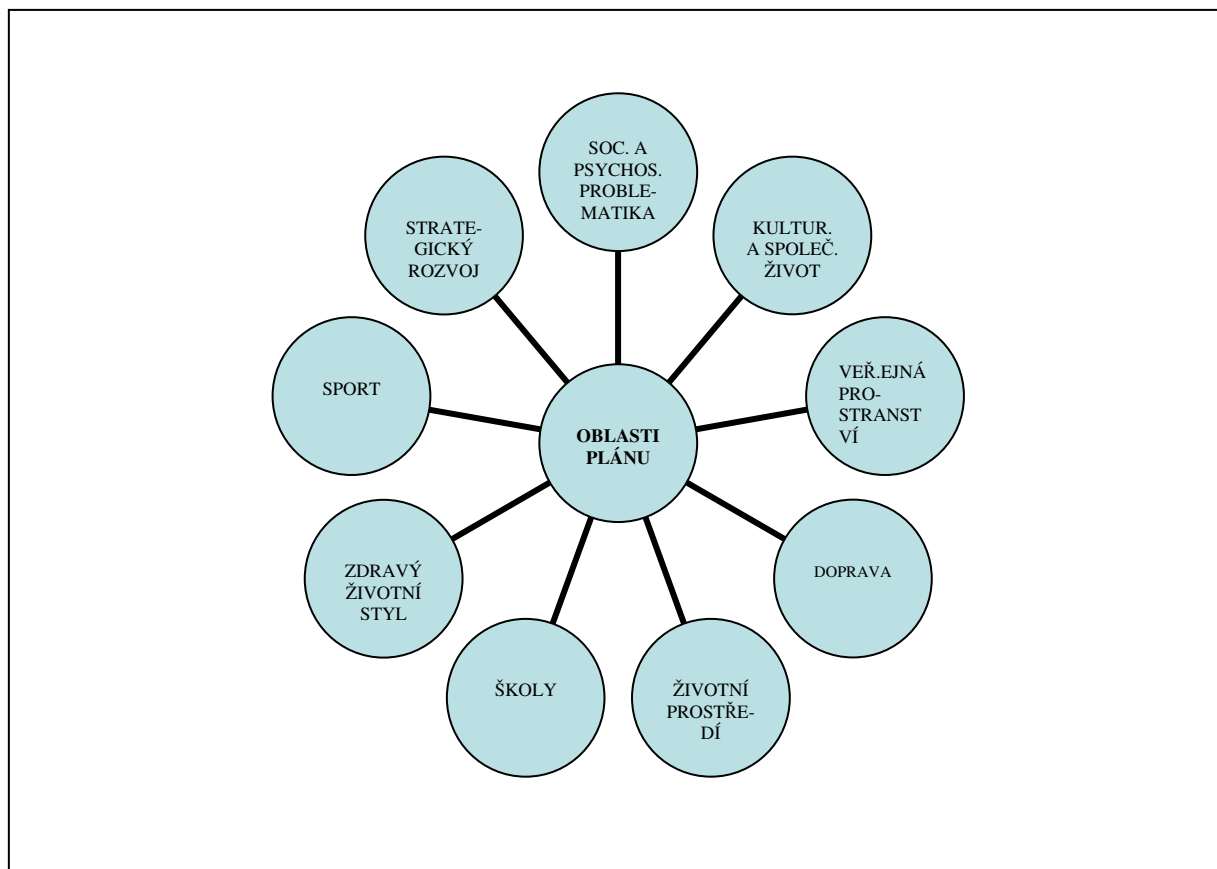
Indikátory udržitelného rozvoje měst jsou ukazatele, které pomáhají hodnotit rozvoj měst a kvalitu života jejich obyvatel. Jsou využitelné pro management města, pro lepší informovanost občanů o místě, kde žijí a pracují, i pro srovnání měst navzájem. Sledování a vyhodnocování evropských indikátorů umožní městu připravit kvalitnější rozvojové projekty a zvýší šanci na získání finančních prostředků z Evropské unie.

Město Mladá Boleslav se rozhodlo pro sledování těchto evropských indikátorů:

- **spokojenost občanů s místním společenstvím**
- **mobilita a místní přeprava cestujících**
- **dostupnost místních veřejných prostranství a služeb**
- **kvalita místního ovzduší**
- **Cesty dětí do školy a zpět**

¹⁵ Plán zdraví a kvality života, s.1.

3.1.2 Oblasti plánu

Obrázek 8: Oblasti plánu
Zdroj: vlastní

Sociální a psychosociální problematika

Do této oblasti patří senioři, bezbariérovost, handicapovaní, občané v ohrožení, etnické menšiny, dobrovolnictví a bydlení. Mluvíme-li o problematice seniorů pak je v plánu jednoznačně řečeno následující.

„Město bude zdravé, bude-li budoucnost v péči o starší občany v péči domácích. Cílem je minimalizovat péči bytovou (penzióny, DD, DPS apod.) a nahradit ji zcela domácími asistenčními službami.“ „Město bude zdravé, bude-li se dostatečně věnovat starším občanům a poskytne-li jim takové služby, které zajistí klidné a kvalitní stáří.“¹⁶

Dle projektu Zdravé město bude město zdravé, budou-li dobré podmínky pro stáří, a to podmínky kulturní, vzdělávací, sportovně-turistické. Proto kromě organizací zřizovaných

¹⁶ Plán zdraví a kvality života, s.4.

městem (pečovatelská služba, domovy důchodců, kluby důchodců...), krajem (domovy důchodců, pečovatelská služba, poradna, centra pro postižené...) a občanských sdružení (Český červený kříž, Help centrum, Naděje...) se město o seniory stará také ve formě aktivit pořádaných v rámci projektu Zdravé město. Jsou to například:

- **procházky městem** – s poznávací tematikou
- **sejdeme se na hodinku** – pravidelné kulturní pořady pro seniory
- **malování pro seniory**
- **zapojení seniorů v pěveckém sboru**
- **klub českých turistů** – sekce senioři
- **kluby důchodců**
- **univerzita třetího věku a volného času seniorů**
- **rada seniorů** – zapojení do místního dění, vzdělávacích a kulturních aktivit
- **rehabilitační cvičení pro seniory**

K problematice bezbariérovosti je v projektu řečeno následující. „Město bude zdravé, bude-li dostatečná komunikace s pověřenými odbory o způsobu řešení problematiky, vypsání veřejné soutěže na zpracování projektu k danému problémovému místu, zajištění tlumočnicků a asistentů. Město bude zdravé, bude-li bezbariérové.“¹⁷

Nedostatky města jsou v tomto ohledu spatřovány v nesplnění podmínky bezbariérového přístupu některých objektů, pozemních a mezilidských komunikací. Zatím v této oblasti došlo ke zmapování míst, která jsou pro vozíčkáře nepřijatelná. Jedná se o budovy státní správy, škol, pošt, výchovných či odborných zařízení, zdravotních zařízení, kulturních zařízení a pod..

Ve vztahu k handicapovaným spoluobčanům zaujímá pracovní skupina tento postoj: „Město bude zdravé, bude-li pomáhat postiženým lidem v ústavech. Musí se s nimi počítat! Město bude zdravé, poskytne-li více nabídek pro zdravotně postižené

¹⁷ Plán zdraví a kvality života, s.5.

v chráněných bytech. Město bude zdravé, bude-li podporovat vznik rehabilitačního centra a pomáhat poskytovat větší prostor pro tělesně a mentálně postižené.“¹⁸

Pracovní uplatnění nabízené handicapovaným spoluobčanům jsou v rámci Mladé Boleslavi např. chráněné dílny, chráněná pracoviště, chráněná pracovní místa. V chráněných dílnách převládá rukodělná činnost v rámci pracovní terapie. Je to např. činnost keramická, aranžérská, košíkářská. Tyto chráněné dílny poskytují prostor pro 36 klientů. Tento počet není pro potřeby města dostatečný, a proto město hodlá pracovat na rozšíření počtu míst v chráněných dílnách.

Pro občany v ohrožení navrhuje pracovní skupina vytvořit pro ně více nabídek pomoci, podporovat soukromé aktivity v terénní oblasti, vybudovat nízkoprahové centrum.“¹⁹

Dle projektu Zdravé město bude město zdravé, bude-li se stále zlepšovat terénní práce v sociální oblasti, domácí péče a asistenční služby. V této oblasti jsou služby zajišťovány prostřednictvím organizací zřizovaných městem, krajem a ostatními organizacemi. Je to například Pečovatelská služba, sociální terénní práce, Hospic ČČK, Léčebna dlouhodobě nemocných, apod..

V problematice etnických menšin je spatřován cíl v zapojování menšin do plánů a aktivit města, dále ve zkvalitnění komunikace mezi národnostními menšinami a národnostní většinou a ve zkvalitnění vzdělávání menšin.

V rámci sociální problematiky je navrhováno vytvoření sociálních bytů jako jsou např. startovací byty, bezbariérové byty, byty pro svobodné matky s dětmi, ubytovna pro ženy a pro muže.

Kulturní a společenský život a estetično

Pracovní skupina shledává problém v nedostatečné nabídce kulturních akcí pro všechny věkové kategorie. „Město bude zdravé, bude-li rozšířena nabídka kulturních akcí pro všechny věkové kategorie.“²⁰

¹⁸ Plán zdraví a kvality života, s.5.

¹⁹ Tamtéž, s.6.

²⁰ Tamtéž, s.8.

Cílem v této oblasti je tedy rozšíření nabídky kulturních akcí a oživení společenského života. V rámci dosažení cíle je také třeba zlepšit propagaci kulturních akcí a vytvořit ve městě podmínky pro rozvoj nejrůznějších kulturních aktivit.

V oblasti kultury Zdravé město shledává nedostatečnost napříč spektrem generací, ale největší slabinu spatřuje v akcích pro mládež. Velkým problémem je, že mládež se nezapojuje do dění ve městě, protože o to nemá zájem. Cílem je zjistit, čím by bylo možné je zaujmout.

Problém je i v tom, že chybí veřejné prostory, kde by se mohla mládež scházet. Tento problém již město aktivně řeší a bude se snažit vhodné prostory poskytnout. Návrhy směřují i ke zvýšení využití městského hradu, a to především ke kulturním akcím, obdobným těm, které zde již probíhají.

Co se kultury týče, chybí městu také stálá galerie. Expozice, které probíhají jsou jen přechodné v improvizovaných prostorách. Městská galerie by mohla potěšit umělecky založené občany a přilákat turisty.

Další tendence směřují ke zvýšení atraktivity některých městských lokalit jako je Výstaviště, Staré město apod.. Projekt na rekonstrukci Staroměstského náměstí je již připraven, bohužel z finančních důvodů zatím nerealizován. V plánu jsou také aktivity na zvýšení atraktivity prostor Starého Města z hlediska zábavního. Jsou to akce jako Staročeský jarmark, Staroměstský jarmark, Vyhlídková věž (její propagace a zvýšení její atraktivnosti).

Co se týče estetična, je shledáno, že chybí klidová zóna ve městě, která samozřejmě dodá městu atmosféru, pohodu a jednoznačně povýší město na příjemné místo k pobytu. Klidová zóna ve městě je velmi podstatným detailem přispívajícím k oživení města, který všichni ocení.

Veřejná prostranství

Toto téma zahrnuje následující okruhy: čistota veřejných prostranství, zklidněné zóny, zeleň, dětská hřiště, vybavení veřejného prostoru (lavičky, odpadkové koše, stojany na kola...)

„Město bude zdravé, budou-li veřejná prostranství klidná, čistá, upravená a esteticky zajímavá.“²¹

V rámci veřejného prostranství jsou diskutovaným tématem také parkovací místa. V Mladé Boleslavi je tradičně nedostatek parkovacích míst. Úskalím v tomto problému je zároveň tendence zachovat co nejvíce zelených ploch. Cílem je tedy zvýšit počet parkovacích míst, avšak ne na úkor zeleně ve městě. Konkrétně najít optimální poměr mezi prostorem pro parkování a prostorem pro krátkodobou relaxaci. Prostory pro krátkodobou relaxaci mohou být například zeleň, lavičky, odpočívadla, dětské herní prvky, hřiště. V tomto ohledu se prolíná oblast veřejného prostranství s oblastí kultury a společenského života, jelikož tyto prostory jsou pro město důležité i z hlediska estetického.

S tímto souvisí i tvorba pěších zón. V plánu je rozpracován návrh na vznik nové pěší zóny na Českobratrském náměstí, na Staroměstském náměstí, v ulici Palackého podél gymnázií a v okolí Konviktu.

Plán pamatuje i na milovníky psů. „Město bude zdravé, dokáže-li nabídnout pejskařům upravené a vybavené prostory pro psy.“²² V tomto ohledu by bylo dobré vytvořit psí parky – oplocené prostory za tímto účelem zřízené a vybavené. Psí park může být situovaný např. u Modré Hvězdy.

Dalším tématem z této oblasti jsou cyklostezky. V tomto směru je snaha získat státní dotaci. Cyklostezky jsou dnes velmi využívány jak cyklisty tak bruslaři a pěšími. Bruslení se stává velice oblíbeným a bylo by dobře, aby na tento trend bylo město schopné zareagovat. Je to oblast ve které si může získat přízeň občanů. Síť cyklotras by bylo dobré vybudovat nejen po městě, ale i s návazností na regionální síť.

Zeleň ve městě není důležitá jen z hlediska estetického, ale i z hlediska mikroklimatického, protože voda a zeleň působí jako lapače prachových částic a hluku. Dále z hlediska rekreologického, zeleň totiž působí uklidňujícím dojmem a slouží ke krátkodobému odpočinku a načerpání nových sil, a v neposlední řadě plní zeleň funkci hlukové bariéry.

²¹ Plán zdraví a kvality života, s.11.

²² Tamtéž, s.11.

V tomto duchu je navržen vznik parků:

- **dočasný park lesní hřbitov**, který následně, přibližně za 50 – 100 let přijme funkci pohřebiště, ale do té doby je to třináct hektarů zeleně pro obyvatele města
- **nová stromořadí** – výsadba zeleně kolem komunikací, cesty z města do přírody lemované stromořadím, apod.. Funkce stromořadí je i protiprachová, protihluková a větrolamná
- **obnova zeleně** – v místech kde bývala a v současné době by zase mohla být
- **protieroční zeleň** – větrolamy zabrání přenosu prachových částic z polí do města, konkrétně ze severozápadu
- **vytvoření zeleného pásu okolo města**
- **transformace hospodářských lesů v okolí města na lesy s rekreologickým účinkem**
- **rekonstruovat parky** – rekonstrukce současných zelených prostor

Doprava

Doprava je jedním z důvodů zhoršené kvality ovzduší ve městě. Dle informací z Krajského úřadu došlo k překročení emisních limitů. Limit porušilo množství polétavého prachu. Město proto musí zpracovat program na zlepšení ovzduší ve městě (dle zákona č. 86/2002 Sb. O ochraně ovzduší). Řešením by byly zelené protiprachové bariéry, vodní plochy, kropení, vodní prvky spolu s omezením dopravy skrz město a popularizace ekologicky šetrných energetických zdrojů.

„Město bude zdravé, podaří-li se najít optimální poměr mezi prostorem pro parkování a prostorem pro krátkodobou rekreaci.“²³ Doprava je pro město důležitá, a pro takové město, jakým je Mladá Boleslav – město automobilů, je markantní omezování průjezdnosti nepřípustné. Cílem však je omezit dopravu v klidových zónách. Zároveň se připravují návrhy na odstavná parkoviště na kraji města či parkovací domy., které by vytvořily nová parkovací místa bez nutnosti likvidace zeleně ve městě.

²³ Plán zdraví a kvality života, s.10.

„Město bude zdravé tam, kde jsou jasně vymezeny hranice, kam má doprava zasahovat – klidové zóny.“²⁴ „Město bude zdravé, bude-li pro své obyvatele bezpečné.“²⁵ Tímto je rozuměna jak bezpečnost týkající se dopravy, tak bezpečnost týkající se kriminality ve městě.

Životní prostředí

Důležitá je pro ochranu životního prostředí především osvětová činnost a informovanost občanů. „Město bude zdravé, bude-li se osvětová činnost v oblasti životního prostředí rozvíjet.“²⁶

Nedílnou součástí je samozřejmě osvěta v této oblasti. Tedy seznámení občanů s problematikou třídění odpadů a o dopady černých skládek. Město by se mělo zaměřit na včasnou likvidaci černých skládek. Prevence by mohla být v častém sečení travin podél komunikací a vodních toků. Zde totiž často vznikají černé skládky a jejich včasnou likvidací se zabrání horšímu efektu na životní prostředí, nevhlednosti a v neposlední řadě vzniku masivní černé skládky.

Školy

„Město bude zdravé, podaří-li se zapojit celé rodiny do různých aktivit – sportovních, kulturních i společenských. Město bude zdravé, podaří-li se školám navázat uspokojivou spolupráci s rodiči a dětmi. Město bude zdravé, podaří-li se zapojit mládež do jeho aktivit, podaří-li se vytvořit zájmové kluby.“²⁷

V této souvislosti je v plánu vytvořit internetové stránky pro děti, které jim budou nabízet aktivity na volný čas. Dají jim příležitost zjistit, co vše je možné podniknout, kam zajít, nebo na jaký kroužek se přihlásit.

V projektu Škola podporující zdraví je zapojena pouze jedna mateřská škola. Základní školy ani střední školy do projektu zapojeny nejsou. Škola zapojená do tohoto projektu veškerou svou činností podporuje zdraví a proto je důležité zapojit do programu co nejvíce škol.

²⁴ Plán zdraví a kvality života, s.10.

²⁵ Tamtéž, s.16.

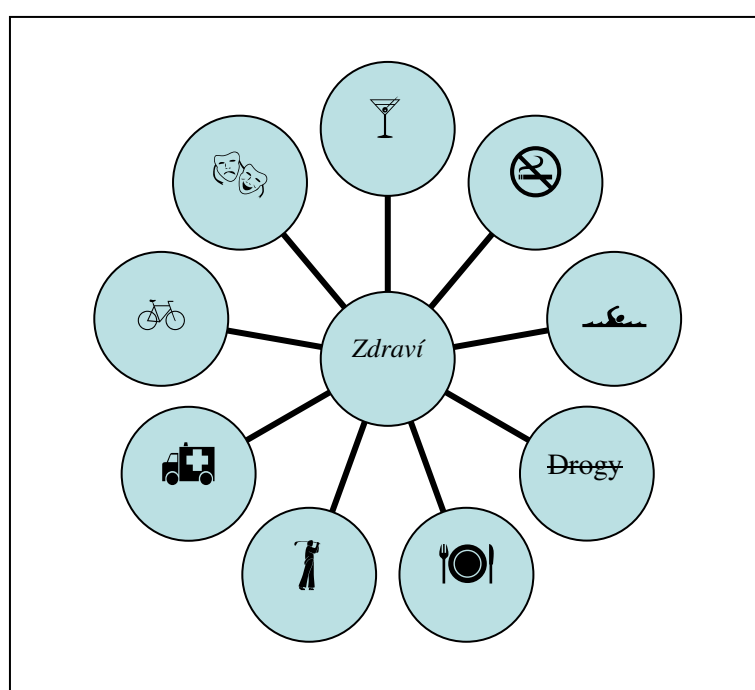
²⁶ Tamtéž, s.12.

²⁷ Tamtéž, s.22.

Zdravý životní styl

Pracovní skupina projektu Zdravé město se shodla na tom, že je nutné vytvořit informační program zabývající se zdravým životním stylem. Zdravý životní styl - to je výživa, aktivní pohyb, stress a zdraví, kouření a zdraví, alkohol a zdraví, drogy a zdraví. Cílovou skupinou je široká veřejnost, každý by o sebe měl pečovat a dbát zásad zdravého životního stylu. V tomto směru bylo uspořádáno několik akcí, například Den zdraví, Den bez drog, Semináře pro pedagogy o zdravém životním stylu apod..

Velkým problémem dnešní doby je obezita. Jediným způsobem jak snížit počet obézních lidí je, doporučit jim, aby změnili svůj životní styl. Měli by zařadit do svého programu více pohybu a do svého jídelníčku více zdravých jídel. Město tuto situaci řeší nabídkou sportovních aktivit a dietologických poraden.

Obrázek 9: Ilustrativní diagram

Zdroj: vlastní

Sport

V oblasti sportu je navrhováno realizovat následující:

- oprava a výstavba sportovišť
- rekonstrukce sportovní haly – nejprve rekonstrukce sociálního zařízení
- investice do jiných sportů než je fotbal a hokej
- vize stadionu

- všeobecná sportoviště – dát prostor ke sportování i neorganizované mládeži, konkrétně rozšířit počet plácků ke sportování (košíková, volejbal, fotbal,...), využití školních hřišť, zajištění zvýhodněného pronájmu sportovišť pro tělovýchovně organizovanou mládež
- cyklostezky, stojany na kola
- venkovní koupaliště

Bylo by dobře, pokud by se podařilo zaplnit sportovní zařízení mládeží a sportujícími rodinami s dětmi. „Město bude zdravé, podaří-li se zapojit veřejnosti do sportovních aktivit města.“²⁸ Zásadním cílem je také vytváření materiálních podmínek pro realizaci cílů nejen hnutí sportu pro všechny, ale i dobudování podmínek pro pořádání nejvyšších mistrovských soutěží.

Strategický rozvoj

Co se týče strategického rozvoje, tak v této oblasti došlo k doplnění a aktualizaci strategického plánu rozvoje města o poznatky z veřejného hodnotícího projednání Plánu zdraví a kvality života. „Zdravé město je takové, které komunikuje s veřejností o svých plánech a cílech.“²⁹

3.1.3 Akce pořádané městem v rámci projektu Zdravé město

Rok 2008

- Seniorské sportovní hry
- Otvírání studánek a úklid Chlumu

Rok 2007

- Noční jízda bruslařů
- Otvírání studánek a úklid Chlumu

Obrázek 10: Můj strom
Zdroj: www.mb-net.cz

²⁸ Plán zdraví a kvality života, s.20.

²⁹ Tamtéž, s.20.

Rok 2006

- Kácení topolu na náměstí Republiky
- Volný čas s hudbou
- Slavnostní otevření bazénku v MŠ Pampeliška
- 4. Svatováclavská jízda
- Přechod pro chodce se zklidňujícím bezpečnostním prvkem
- Projekt Bezpečnější domov
- Otevření K-centra v Ptácké ulici
- Dokončení cyklostezky mezi Hejtmánkou a Bezděčínem
- Beseda o drogové problematice
- Mladá tvorba v Domě kultury
- Slavnostní koncert
- Mezinárodní den dětí
- Výstava výtvarné soutěže Můj strom
- Miss škola Mladá Boleslav

Obrázek 11: Sazení stromů dětmi z Mladé Boleslavi
Zdroj: www.mb-net.cz

- Dvě nová dětská hřiště
- Procházky městem Mladá Boleslav
- Úklid říčky Klenice
- Mladoboleslavský Amos
- Čaj o páté, aneb přijďte na kus řeči
- Otevření dalších dětských hřišť
- Literární soutěž Lidé a zvířata ve Zdravém městě
- Nechte si změřit tlak
- Natoč film, aneb problém drog okolo nás
- Den stromů v Mladé Boleslavi

Obrázek 12: Bruslení Mladou Boleslaví,
Zdroj: www.mb-net.cz

3.2 Úskalí a hrozby pro projekt Zdravé město v Mladé Boleslavi

Velkým problémem je zapojování veřejnosti do veřejných projednávání. Tendence je taková, že zasedání se účastní ti samí lidé. To znamená, že město jedná podle jejich představ, do dokumentů jsou zakomponovány jen jejich názory, což není špatně, ale není to myšlenkou tohoto projektu. Tento projekt vznikl, aby se ptal na názor všech svých občanů, a ne aby se řídil pouze přáními některých z nich.

S tím související problém, nebo by se dalo říci problém, díky kterému vzniká předchozí nedostatek, je nepostačující mediální kampaň projektu. Oslovení, které proběhlo, nebylo dostatečné na to, aby upoutalo více lidí. Přesto ti, kteří se setkali s projekty a akcemi, které Zdravé město pořádalo, si jej nemohou vynachválit. Jediné, co by se však dalo projektu vytknout, je nedostatek finančních prostředků na větší kampaň. V rámci přidělených peněz proběhla medializace optimálně.

Dalším a přímo aktuálním problémem je změna politického vedení města. Tato změna způsobila útlum realizace projektu v Mladé Boleslavi na minimum. Ač je projekt projektem nepolitickým, utrpěl tím, že jej nastartovala předchozí vládnoucí strana a že v České republice panuje mezi jednotlivými vládami velká nevraživost.

3.3 Shrnutí

Zdravé město Mladá Boleslav aktivně rozpracovává plán na zvýšení kvality života ve městě, a to ve všech jeho aspektech. Ve zmíněných oblastech hledá nedostatky a navrhuje k nim adekvátní řešení, které dále postupuje do procesu schválení a aplikace. Nebezpečím pro realizaci projektu je nepřízeň politického vedení města a nedostatečná informovanost obyvatel města o již probíhajícím projektu.

4 Dotazníkové šetření

4.1 Definování cíle výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit přínosy a nedostatky realizace projektu Zdravé město v Mladé Boleslavi. Zjistit, jak město hodnotí jeho obyvatelé a jak pociťují účast města v projektu Zdravé město.

4.2 Testované hypotézy

Testované hypotézy jsou tvrzení o vlastnostech základního souboru o jejichž pravdivosti se záhy přesvědčíme. Jsou to domněnky, či předpoklady, které budeme dokazovat. Tyto hypotézy budou, po získání příslušných informací, buď dokázány nebo vyvráceny.

H₁: Všichni obyvatelé Mladé Boleslavi ví, že město je součástí projektu Zdravé město a tudíž dodržuje zásady Místní agendy 21 a Trvale udržitelného rozvoje.

H₂: Všichni občané mají zájem se veřejného zasedání zúčastnit a ovlivnit tak dění ve městě.

H₃: Občané jsou s městem spokojeni a nic jim nechybí.

H₄: Ženy jsou vůči městu kritičtější v oblasti vhodnosti města pro děti.

H₅: Pro občany města je tím nejdůležitějším co projekt Zdravé město přináší, starost o to, aby zde byli občané spokojeni.

4.3 Metody ověření

Pro ověření výše uvedených hypotéz a dosažení cíle výzkumu je optimální metodou metoda Dotazníkového šetření. Metoda je založena na tom, že při stanovení optimálního vzorku obyvatel, kterého dosáhneme průřezem přes všechny věkové kategorie a všechny vzdělanostní kategorie a vyvážením poměru mužů a žen ve vzorku, lze z názorů těchto abstrahovat názor celku. Bude tedy využita deduktivní metoda.

Dotazníkové šetření bylo provedeno v ulicích města Mladá Boleslav 5.5.2008. Se zněním použitého dotazníku se můžete seznámit v příloze tohoto dokumentu.

4.3.1 Charakteristika výběru

Náhodný výběr

Cílem tohoto šetření je poznání vlastností základního souboru. Zaměřuje se jen na ty vlastnosti, které se týkají projektu Zdravé město. Vybrané prvky ze základního souboru tvoří výběr, který by měl být co nejlepším představitelem základního souboru, ze kterého je utvořen. Na základě poznání vlastností výběrového souboru usuzujeme na vlastnosti základního souboru. Tento postup se nazývá statistická indukce.

Aby výsledky, získané na základě šetření byly platné pro celý základní soubor, je nutné, aby výběr byl reprezentativní, tedy aby odrážel vlastnosti základního souboru.

Reprezentativní výběr by měl splňovat následující předpoklady:

- jednotlivé prvky jsou vybírány nezávisle na sobě
- všechny prvky pocházejí ze základního souboru
- každý prvek základního souboru má stejnou možnost dostat se do výběru

Vyřazovací otázky

Z celkového počtu vyplněných dotazníků byly na základě odpovědí na otázku číslo 2 a 3 vyloučeny čtyři dotazníky. Tyto otázky byly zařazeny pro eliminaci ovlivnění výsledků dotazníkového šetření osobami, které neznají město dostatečně dobře na to, aby o něm vynášely soudy. Jsou to osoby, které ve městě ani nebydlí, ani zde nepracují, a proto nejsou vhodnými respondenty pro zkoumání problému, kterým se budeme zabývat.

Otázkou číslo 2 se ptáme, zda respondent bydlí v Mladé Boleslavi, otázka číslo 3, zda respondent pracuje v Mladé Boleslavi. Pokud respondent odpověděl záporně na obě otázky, byl ze zkoumaného vzorku vyloučen. Cílovou skupinou, jejímiž názory se zabýváme jsou obyvatelé města, nebo lidé, kteří jsou zde zaměstnáni. To jsou lidé, kteří jsou zde dennodenně a tudíž město znají, ví o jeho kladných stránkách i negativech.

Skupinu adekvátních respondentů bylo nutné specifikovat, protože pouze přímí aktéři poskytují komplexní obraz o městě a vysloví většinu problémů a pozitiv města. Tito lidé jsou cílovou skupinou projektu Zdravé město. Oni jsou těmi, na jejichž názoru záleží a jimž se chce město přiblížit, jimž chce naslouchat a zpříjemnit život ve městě.

4.3.2 Charakteristiky zkoumaného vzorku

Vzorek, který byl dotazován můžeme blíže specifikovat pomocí několika charakteristik. Vzorek bude charakterizován různými způsoby. Jednotlivé charakteristiky budou znázorněny pro lepší přehlednost v tabulce za průvodním textem. Nyní si popíšme, jak budeme vzorek charakterizovat.

Aritmetický průměr je charakteristikou polohy, která určuje přibližně polohu hodnot náhodného výběru, a tím i základního souboru, na číselné ose. Tuto charakteristiku vypočítáme dle následujícího vzorce:

$$\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i, \text{ kde } x_i \text{ jsou náhodné veličiny, } n \text{ počet prvků náhodného výběru.}$$

Výběrový medián je rovněž charakteristikou polohy. Výběrový medián je hodnota ležící uprostřed náhodného výběru, seřazeného do neklesající posloupnosti. Používá se při nespolehlivých extrémních hodnotách v náhodném výběru. V takové situaci jí dáváme přednost před aritmetickým průměrem. Výběrový medián získáme ze vzorce:

$$\tilde{x} = x_{\frac{n+1}{2}}, \text{ pokud je počet prvků lichý, } \tilde{x} = \frac{x_{\frac{n}{2}} + x_{\frac{n}{2}+1}}{2}, \text{ je-li počet členů sudý.}$$

Medián je hodnota ležící uprostřed neklesající posloupnosti. Je-li počet členů sudý, je medián aritmetickým průměrem 2 prostředních členů posloupnosti.

Výběrový modus je hodnota statistického znaku mající v náhodném výběru největší četnost. V případě, že je v souboru jen jeden modus, hovoříme o typické hodnotě statistického znaku v daném výběru. Tuto hodnotu získáme z výběru dle následujícího pravidla:

\hat{x} je nejčastější hodnota.

Výběrová směrodatná odchylka charakterizuje variabilitu náhodné veličiny. Odchylku vypočteme podle vzorce:

$$s = \sqrt{s^2}, \text{ kde } s^2 = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2, \text{ kde } s^2 \text{ je výběrový rozptyl. Směrodatná}$$

odchylka charakterizuje variabilitu náhodné veličiny.

Charakteristikou souboru je také věk dotazovaných. Věková struktura respondentů samozřejmě velmi ovlivňuje výsledek dotazníkového šetření. V každém věku má totiž člověk jiné zájmy, jiné potřeby, jiné priority a jiný pohled na svět. Jinak se na ideální

Charakteristika	velikost
Minimální věk	18
Maximální věk	62
Průměrný věk respondentů	36,54
Průměrný věk žen	35,28
Průměrný věk mužů	38,19
Modus věků	35
Medián věků	35
Směrodatná odchylka	12,86
Výběrový rozptyl	165,33

místo pro život bude dívat osmnáctiletý člověk, a jinak člověk v důchodovém věku. Je třeba však vzpomenout, že program Zdravé město není směřován na konkrétní generaci, je směřován plošně všem obyvatelům města, a proto je nutné, aby byl vzorek komplexní. Aby sahal přes všechny věkové kategorie, čímž bude zajištěno zařazení názorů a připomínek obyvatel všeho věku a tudíž i všech potřeb.

Podívejme se na věkovou strukturu vzorku. Vzorek budeme opět popisovat matematickými charakteristikami. Věkový průměr vzorku je 36,5 let. Medián souboru je 35 let.

tabulka 1: Charakteristiky výběru
zdroj: vlastní

Blízkost těchto dvou hodnot opět naznačuje že tyto údaje jsou nezkreslené a spolehlivé. Do třetice budeme výběr charakterizovat modem. Modus je hodnota, v našem případě věk, který se ve výběru vyskytuje nejčastěji. Pro věk respondentů je hodnota modu rovna 35 letům. Z tohoto výsledku plyne, že u výběru, který byl učiněn lze hodnotu průměru považovat za charakteristickou a nezkreslenou.

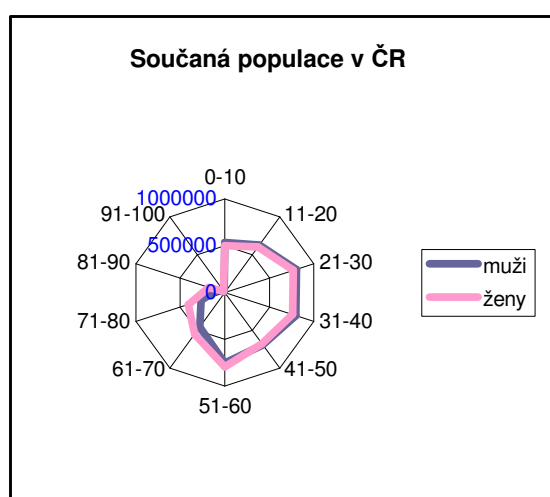
Srovnáme-li průměrný věk ve vzorku s průměrným věkem v Mladé Boleslavi (38,2 let) a připustíme-li odchylku maximálně 5%, pak je možné říci, že tyto dva průměry se významně neliší.

Délka pobytu v Mladé Boleslavi

Vzorek charakterizujeme také z hlediska pobytu v Mladé Boleslavi. Ze získaných údajů zjistíme, že průměrná délka let strávených dotazovanými ve městě Mladá Boleslav je 17,3 let. Průměr sám o sobě však nemá tak dobrou vypovídací schopnost o zkoumaném vzorku, a proto tento údaj doplníme dalšími charakteristikami. Další vhodnou charakteristikou, která ledacos vypovídá je medián, tedy hodnota ležící uprostřed výběru. Mediánem zkoumaného souboru je 18 let. Z blízkosti těchto dvou charakteristik lze usuzovat, že obě velmi dobře charakterizují soubor. Každopádně, toto číslo symbolizuje, že respondenti, kteří se vyjadřovali k položeným otázkám znají město velmi dobře, protože zde strávili v průměru 17,3 let.

graf 1 : Složení vzorku obyvatel podle pohlaví
Zdroj: vlastní

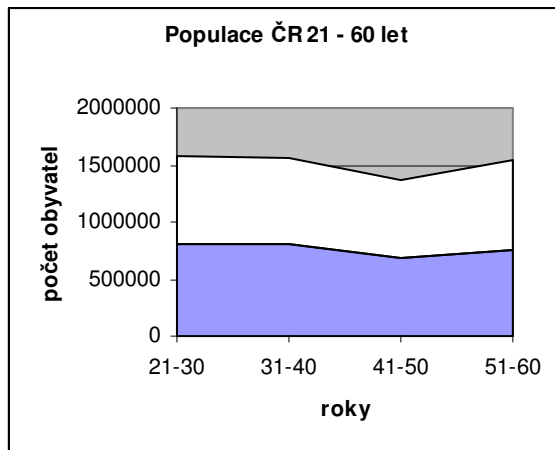

graf 2: Současná populace v ČR
Zdroj: vlastní

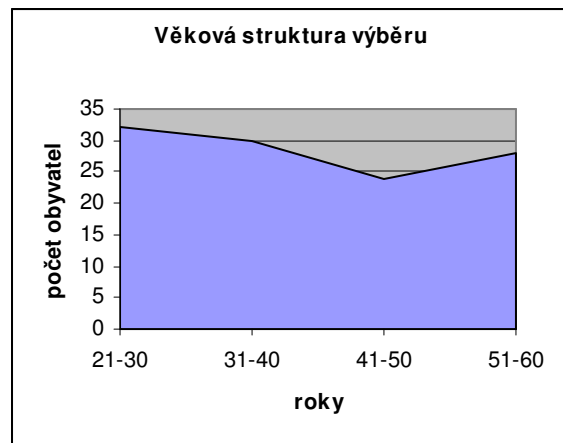
Další charakteristikou základního souboru je poměr mužů a žen, kteří odpovídali na dotazy. Tento poměr je znázorněn graficky. A to přímým znázorněním poměru mužů

a žen ve vzorku a také znázorněním počtu mužů a žen v jednotlivých věkových kategoriích v České republice.

Srovnáme-li procentuální zastoupení mužů a žen s republikovou statistikou, pak zjistíme, že 47% zastoupení mužů se liší od republikové statistiky o 1,9%, což je odchylka jen velice malá, a je v rámci 5% tolerance.

graf 3: Populace ČR 21-60
Zdroj: Vlastní

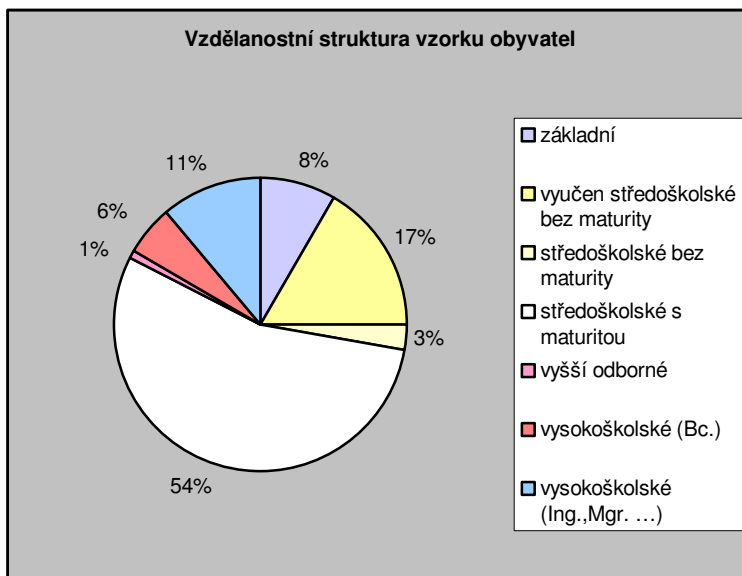
graf 4: Věková struktura výběru
zdroj: vlastní

Z uvedených grafů týkajících se věkové struktury populace v České republice a věkové struktury vzorku, je možné vypožorovat, že křivky grafů jsou téměř totožné. Křivky mají téměř shodný průběh, až na drobné odlišnosti. Z toho lze usuzovat, že vzorek odpovídá aktuální situaci v České republice. Vypovídá to o tom, že vzorek je opravdu průřezem věkových kategorií v takovém poměrném zastoupení, které má celá země.

Vzdělanostní struktura vzorku

Poslední údaj, kterým budeme výběr charakterizovat je vzdělanostní struktura. Tato charakteristika jednak ukáže rovnovážnost vzorku a opět přesah přes všechny vzdělanostní stupně, čímž zajišťuje začlenění názorů všech skupin obyvatel k dané problematice a určuje pestrost výběru. Vzdělanostní struktura bude charakterizována následujícím grafem, a zároveň porovnána s celorepublikovou charakteristikou.

Vzdělanostní struktura respondentů je patrná z následujícího grafu. Z grafu vyplývá, že jsou ve vzorku zastoupeny všechny vzdělanostní kategorie. Nejvyšší procento zaujímají lidé, kteří vystudovali střední školu a zakončili studium maturitou, a to celých 54%. Druhou nejpočetnější skupinu ve vzorku tvoří lidé, kteří jsou vyučeni, ti tvoří 17%. Třetí největší podíl zaujímají s 11% vysokoškoláci s tituly Mgr., Ing a vyššími tituly.

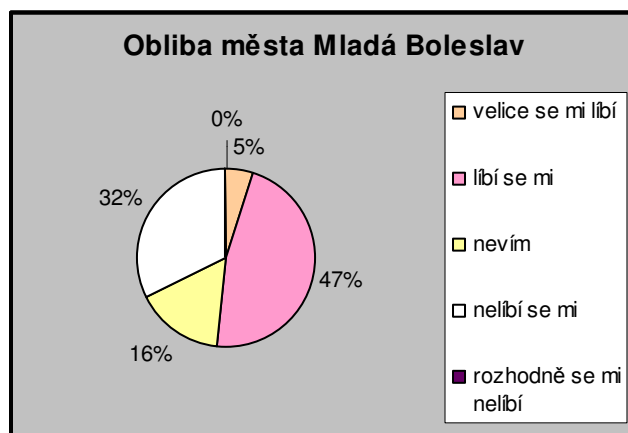
graf 5: Vzdělanostní struktura vzorku obyvatel
zdroj: vlastní

Nyní už budeme konkrétně sledovat názory, rady a hodnocení obyvatel zařazených do výběru.

4.4 Interpretace výsledků šetření

4.4.1 Jak vidí občané Mladou Boleslav

Na otázku, zda se jim město líbí či ne odpověděli dotazovaní následovně. 5% respondentů hodnotí město velice kladně, lze tedy říci, že jsou s městem spokojeni. 47% respondentů hodnotí město kladně, nejsou tedy s městem úplně spokojeni, avšak jsou s městem relativně spokojeni. Lze říci, že 52% respondentů hodnotí město kladně. Tato nadpoloviční většina rozhodla o tom, že město si stojí relativně dobře. Podíl však není příliš přesvědčivý, pouhá 2% nad polovinou, to je dle mého názoru na pováženou. Město by se mělo snažit být v tomto směru více přesvědčivé a získat si sympatie svých obyvatel, pokud chce správně následovat ideje programu Zdravé město.

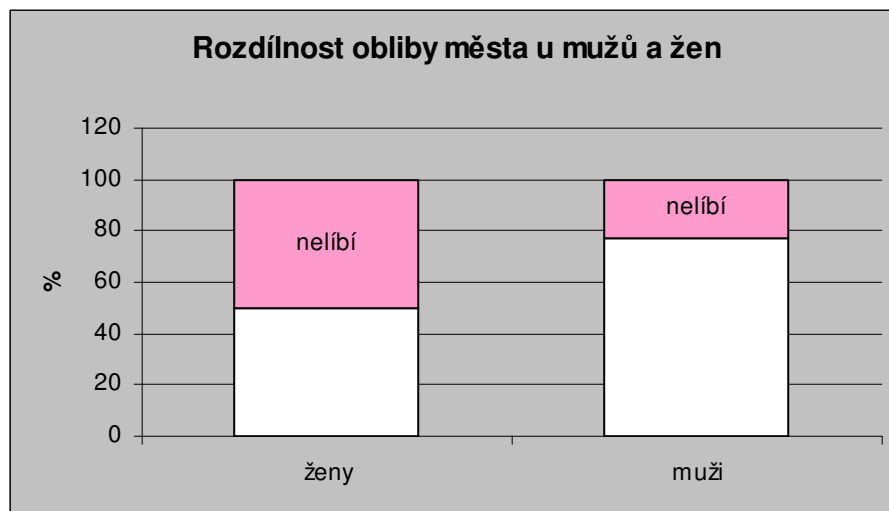

graf 6: Obliba města Mladá Boleslav
zdroj: vlastní

Zajímavé a podstatné pro možná zlepšení je vidět oblibu města v souvislostech, tedy v závislosti například na pohlaví a věku. Tyto souvislosti pomáhají určit jakým cílovým skupinám mají být opatření směřována, na jaké aktivity by se mělo město zaměřit, aby se zalíbilo občanům. Je samozřejmé, že jiným způsobem je město sympatické mladým lidem a jinak starým lidem. Jiná kritéria mají však také muži či ženy.

Nyní se zaměříme na to, jakým skupinám lidí je město sympatické. Průměrný věk skupiny lidí, kterým se město Mladá Boleslav líbí je 32,8 let. Průměrný věk skupiny, které se město nelíbí je 40,7 let. Což ukazuje na fakt, že město by se mělo pokusit směřovat opatření ke zvýšení obliby města spíše ke středním věkovým kategoriím. Medián věku obou kategorií tento fakt potvrzují. Mediánem první skupiny je 31 let, mediánem druhé skupiny je 41 let, to nás utvrzuje v nastíněné domněnce.

Pokud se zaměříme na pohlaví, pak zjistíme, že názory jednotlivých žen se naprosto různí. Přesně 50% žen se město líbí a druhé polovině nikoliv. Muži se v tomto případě přiklání k pozitivnímu hodnocení města. Celých 77% dotazovaných mužů se vyjádřilo na adresu města kladně. Zmíněnou situaci ilustruje následující graf.

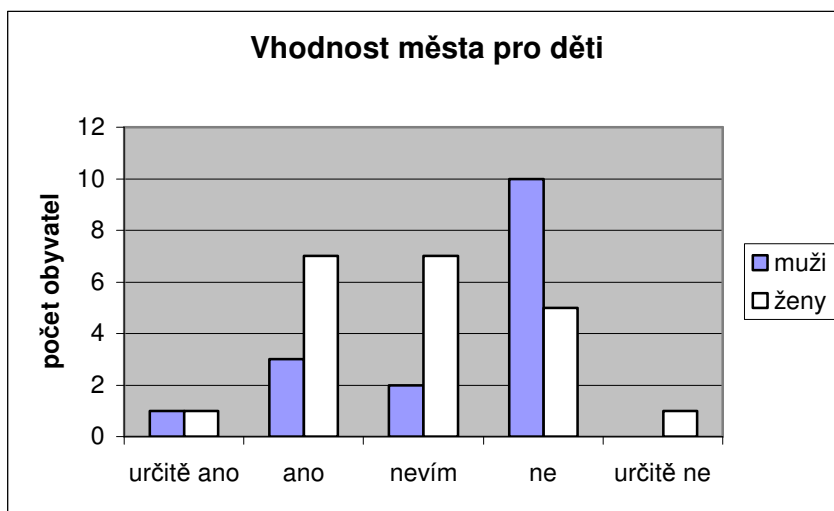

graf 7: Rozdílnost obliby města u mužů a žen
zdroj: vlastní

Zaměříme-li se přímo na obyvatele Mladé Boleslavi, tedy na ty, kterých se dané téma týká ze všech nejvíce, pak zjistíme, že plným 80% obyvatel se Mladá Boleslav líbí a pouhým 20% ne. Což částečně také ukazuje na fakt, že ve městě bydlí lidé, kteří tam chtějí bydlet a negativní hodnocení je na město vrháno „přespolními“.

Soustředme se nyní na volný čas. Ve městě tráví svůj volný čas pouze 19% respondentů. Přiblížíme si věkovou charakteristikou skupiny těchto respondentů. Věkový průměr této skupiny je 24,9 let, medián věku má hodnotu 25 let a tak nám potvrzuje vypočtený průměr. Je jasné, že se jedná o mladé lidi, kteří mohou najít zábavu například v barech, kinech, na diskotékách, ale samozřejmě i v jakýchkoliv sportovních či kulturních aktivitách. Ukazuje se, že město Mladá Boleslav, je tedy více přitažlivé pro mladé lidi. Zajímavý je také fakt, že 27,3% dotazovaných, kteří jsou přímo obyvateli města, zde tráví svůj volný čas.

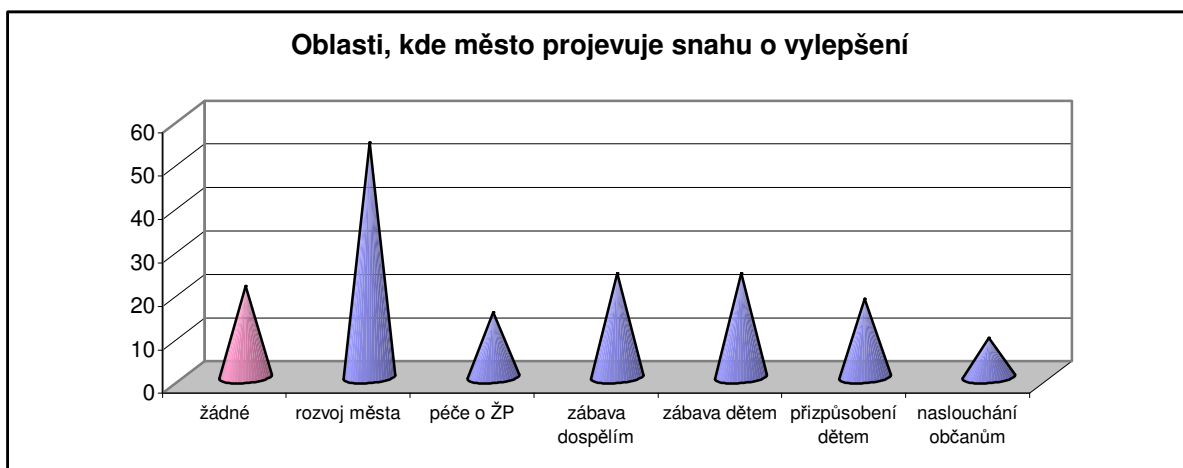
Podívejme se, jak hodnotí respondenti město v ohledu vhodnosti pro děti. Vhodnost pro děti je velice důležitá charakteristika, protože město je složeno z domácností, tedy rodin a v téměř každé rodině je alespoň jedno dítě. Děti tedy tvoří nemalé procento obyvatel města, a proto by každé město pro ně mělo být vhodným místem.

graf 8: Vhodnost města pro děti
zdroj: vlastní

Z grafu je patrné, že se jednoznačně liší názory mužů a žen na město. Muži spatřují město méně vhodným pro děti než ženy. Ženy jsou v tomto ohledu s městem více spokojeny.

Otázka směřovaná přímo do jádra problému je, zda dotazovaní spatřují snahu města o zlepšení kvality života. V tomto ohledu si město může blahopřát. Celých 59,5% respondentů spatřuje snahu města zpříjemnit život svým občanům. A v kterých oblastech konkrétně občané zaznamenali tyto snahy?

graf 9: Oblasti, kde město projevuje snahu o vylepšení
zdroj: vlastní

Situace je vyjádřena grafem. Z něj je patrné, že některé oblasti jsou na tom velmi vyrovnaně, některé svou efektivností zaostávají a na některých si podle občanů dává město velmi záležet.

Zde mi vyvstala jedna otázka. Bylo by zajímavé zjistit, zda hodnocení města z hlediska snahy o zlepšení kvalit města je závislé na dosaženém vzdělání respondentů, na jejich věku či pohlaví. O tomto faktu se můžeme přesvědčit Testem nezávislosti, který ověří zda existuje vztah mezi názorem obyvatel a jejich věkem, pohlaví nebo vzděláním.

4.4.2 Test nezávislosti

Test nezávislosti pro vztah ke vzdělání

Vzdělání	Snaha města o zlepšení kvality života ve městě				
	Určitě ano	Ano	Nevím	Ne	Určitě ne
Základní	3	14	1	3	3
Středoškolské	3	36	15	15	3
Vysokoškolské	1	7	1	5	1

tabulka 2: Test nezávislosti I, 1.krok
zdroj: vlastní

Předpokladem testu je dvojrozměrný náhodný výběr s diskretním rozdělením pravděpodobnosti.

Předpoklady jsou splněny, lze začít s testováním.

Testujeme hypotézu:

H₀: X a Y jsou nezávislé (názor na péči města o kvalitu života ve městě není závislý na dosaženém vzdělání)

Testovací kritérium má tvar
$$\chi = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{\left(n_{ij} - \frac{n_{i\cdot} \cdot n_{\cdot j}}{n} \right)^2}{\frac{n_{i\cdot} \cdot n_{\cdot j}}{n}}$$
 Prvním krokem je doplnění

marginálních četností i celkové četnosti do původní tabulky.

$n_{i\cdot} = \sum_{j=1}^s n_{ij}, n_{\cdot j} = \sum_{i=1}^r n_{ij}$	Snaha města o zlepšení kvality života ve městě					
	Určitě ano	Ano	Nevím	Ne	Určitě ne	Součet
Základní	3	14	1	3	3	24
Středoškolské	3	36	15	15	3	72
Vysokoškolské	1	7	1	5	1	15
Součet	7	57	17	23	7	111

tabulka 3: Test nezávislosti I, 2.krok
zdroj: vlastní

Druhým krokem je výpočet teoretických četností (dle vzorce uvedeného v levém horním rohu tabulky), které zapíšeme do tabulky.

$\frac{n_{i\cdot} \cdot n_{\cdot j}}{n}$					
	Určitě ano	Ano	Nevím	Ne	Určitě ne
Základní	1,5135	12,3243	3,6757	4,9730	1,5135
Středoškolské	4,5405	36,9730	11,0270	14,9189	4,5405
Vysokoškolské	0,0459	7,7027	2,2973	3,1081	0,9459

tabulka 4: Test nezávislosti I, 3.krok
zdroj: vlastní

Výpočet finálních hodnot podle vzorce uvedeném v levém horním rohu tabulky.

$\left(\frac{n_{ij} - \frac{n_{i\cdot} \cdot n_{\cdot j}}{n}}{\frac{n_{i\cdot} \cdot n_{\cdot j}}{n}} \right)^2$					
	Určitě ano	Ano	Nevím	Ne	Určitě ne
Základní	1,4600	0,2278	1,9478	0,7828	1,4600
Stredoškolské	0,5227	0,0256	1,4315	0,0004	0,5227
Vysokoškolské	19,8324	0,0641	0,7325	1,1516	0,0031

tabulka 5: Test nezávislosti I, 4.krok

zdroj: vlastní

$$\chi = 1,4600 + 0,2278 + 1,9478 + 0,7828 + 1,4600 + 0,5227 + 0,0256 + 1,4315 + 0,0004 + 0,5227 + 19,8324 + 0,0641 + 0,7325 + 1,1516 + 0,0031 = \mathbf{30,1619}$$

Kritickou hranicí je $\chi^2_{\alpha, (r-1)*(s-1)} = \chi^2_{0,05, 8} = \mathbf{15,5073}$

Pro $\chi < \chi^2_{\alpha, (r-1)*(s-1)}$ hypotézu H_0 nezamítáme jelikož hodnota testovacího kritéria padla do oblasti přípustných hodnot. Hodnota 30,1619 je však větší než kritická hranice 15,5073, a proto hypotézu H_0 zamítáme. Ze zamítnutí nulové hypotézy vyplývá, že hodnocení snahy města o „zútulnění“ pro občany je závislé na dosaženém vzdělání respondentů.

Test nezávislosti pro vztah k věku

Věková kategorie	Snaha města o zlepšení kvality života ve městě				
	Určitě ano	Ano	Nevím	Ne	Určitě ne
0-30	1	22	3	6	1
31-40	1	20	9	6	3
41-50	3	9	3	3	3
51 a více	3	5	1	8	1

tabulka 6: Test nezávislosti II, 1.krok

zdroj: vlastní

Předpokladem testu je dvojrozměrný náhodný výběr s diskrétním rozdělením pravděpodobnosti.

Předpoklady jsou zde rovněž splněny.

Testujeme hypotézu:

H₀: X a Y jsou nezávislé (názor na péči města o kvalitu života ve městě není závislý na věku respondentů)

Testovací kritérium má tvar

$$\chi = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{\left(n_{ij} - \frac{n_{i\bullet} \cdot n_{\bullet j}}{n} \right)^2}{\frac{n_{i\bullet} \cdot n_{\bullet j}}{n}}$$

Prvním krokem je doplnění marginálních četností i celkové četnosti do původní tabulky.

$n_{i\bullet} = \sum_{j=1}^s n_{ij}, n_{\bullet j} = \sum_{i=1}^r n_{ij}$	Snaha města o zlepšení kvality života ve městě					Součet
	Určitě ano	Ano	Nevím	Ne	Určitě ne	
18-30 let	1	22	3	6	1	33
31-40 let	1	20	9	6	3	39
41-50 let	3	9	3	3	3	21
51 a více let	3	5	1	8	1	18
Součet	8	56	16	23	8	111

tabulka 7: Test nezávislosti II, 2.krok
zdroj: vlastní

Druhým krokem je i zde výpočet teoretických četností (dle vzorce uvedeného v levém horním rohu tabulky), které zapíšeme do tabulky.

$\frac{n_{i\bullet} \cdot n_{\bullet j}}{n}$	Určitě ano	Ano	Nevím	Ne	Určitě ne
18 -30 let	2,3784	16,6486	4,7568	6,8378	2,3784
31-40 let	2,8108	19,6757	5,6216	8,0811	2,8108
41-50 let	1,5135	10,5946	3,0270	4,3514	1,5135
51a více let	1,2973	9,0811	2,5946	3,7297	1,2973

tabulka 8: Test nezávislosti II, 3.krok
zdroj: vlastní

Výpočet finálních hodnot podle vzorce uvedeném v levém horním rohu tabulky.

$\left(\frac{n_{ij} - \frac{n_{i\cdot} \cdot n_{\cdot j}}{n}}{n} \right)^2$					
$\frac{n_{i\cdot} \cdot n_{\cdot j}}{n}$	Určitě ano	Ano	Nevím	Ne	Určitě ne
18-30 let	0,7989	1,7201	0,6488	0,1027	0,7989
31-40 let	1,1666	0,0053	2,0303	0,5359	0,0127
41-50 let	1,4600	0,2400	0,0002	0,4197	1,4600
51 a více let	2,2348	1,8341	0,9800	1,1449	0,0681

tabulka 9: Test nezávislosti II, 4.krok
zdroj:vlastní

$$\chi = 0,7989 + 1,7201 + 0,6488 + 0,1027 + 0,7989 + 1,1666 + 0,0053 + 2,0303 + 0,5359 + 0,0127 + 1,4600 + 0,2400 + 0,0002 + 0,4197 + 1,4600 + 2,2348 + 1,8341 + 0,9800 + 1,1449 + 0,0681 = \mathbf{17,6620}$$

Kritickou hranicí je $\chi^2_{\alpha, (r-1)*(s-1)} = \chi^2_{0,05, 12} = \mathbf{21,0261}$

Pro $\chi < \chi^2_{\alpha, (r-1)*(s-1)}$ hypotézu H_0 nezamítáme, tato podmínka vymezuje oblast přípustných hodnot. Hodnota 17,6620 je menší než kritická hranice 21,0261, a proto hypotézu H_0 nezamítáme. Z potvrzení nulové hypotézy vyplývá, že hodnocení snahy města o „zútulnění“ pro občany není závislé na věkové kategorie respondentů.

Test nezávislosti ve vztahu k pohlaví

Pohlaví	Snaha města o zlepšení kvality života ve městě				
	Určitě ano	Ano	Nevím	Ne	Určitě ne
Muži	3	27	3	12	3
Ženy	3	33	12	12	3

tabulka 10: Test nezávislosti III, 1.krok
zdroj: vlastní

Předpokladem testu je dvojrozměrný náhodný výběr s diskrétním rozdělením pravděpodobnosti.

Předpoklady jsou taktéž splněny.

Testujeme hypotézu:

H₀: X a Y jsou nezávislé (názor na péči města o kvalitu života ve městě není závislý na pohlaví respondentů)

Testovací kritérium má tvar
$$\chi = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{\left(n_{ij} - \frac{n_{i\cdot} \cdot n_{\cdot j}}{n} \right)^2}{\frac{n_{i\cdot} \cdot n_{\cdot j}}{n}}$$

Prvním krokem je doplnění marginálních četností i celkové četnosti do původní tabulky.

$n_{i\cdot} = \sum_{j=1}^s n_{ij}, n_{\cdot j} = \sum_{i=1}^r n_{ij}$	Snaha města o zlepšení kvality života ve městě					Součet
	Určitě ano	Ano	Nevím	Ne	Určitě ne	
Muži	3	27	3	12	3	48
Ženy	3	33	12	12	3	63
Součet	6	60	15	24	6	111

tabulka 11: Test nezávislosti III, 2.krok
zdroj: vlastní

Druhým krokem je taktéž výpočet teoretických četností (dle vzorce uvedeného v levém horním rohu tabulky), které zapíšeme do tabulky.

$\frac{n_{i\cdot} \cdot n_{\cdot j}}{n}$					
	Určitě ano	Ano	Nevím	Ne	Určitě ne
Muži	2,5946	25,9460	6,4865	10,3784	2,5946
Ženy	3,4054	34,0541	8,5135	13,6216	3,4054

tabulka 12: Test nezávislosti III, 3.krok
zdroj: vlastní

Výpočet finálních hodnot podle vzorce uvedeném v levém horním rohu tabulky.

$\left(\frac{n_{ij} - \frac{n_{i\bullet} \cdot n_{\bullet j}}{n}}{n} \right)^2$					
$\frac{n_{i\bullet} \cdot n_{\bullet j}}{n}$	Určitě ano	Ano	Nevím	Ne	Určitě ne
Muži	0,0633	0,0428	1,8740	0,2534	0,0633
Ženy	0,1643	0,0326	1,4278	0,1930	0,0483

tabulka 13: Test nezávislosti III, 4.krok

zdroj: vlastní

$$\chi = 0,0633 + 0,0428 + 1,8740 + 0,2534 + 0,0633 + 0,1643 + 0,0326 + 1,4278 + 0,1930 + 0,0483 = \mathbf{4,1628}$$

Kritickou hranicí je $\chi^2_{\alpha, (r-1)*(s-1)} = \chi^2_{0,05, 4} = \mathbf{9,4878}$

Pro $\chi < \chi^2_{\alpha, (r-1)*(s-1)}$ hypotézu H_0 nezamítáme, tato podmínka vymezuje oblast přípustných hodnot. Hodnota 4,1628 je nižší než kritická hranice 9,4878, a proto hypotézu H_0 nezamítáme. Z přijetí nulové hypotézy vyplývá, že hodnocení snahy města o „zútulnění“ pro občany je nezávislé na pohlaví respondentů.

4.4.3 Jak se slučuje město Mladá Boleslav s titulem Zdravé město

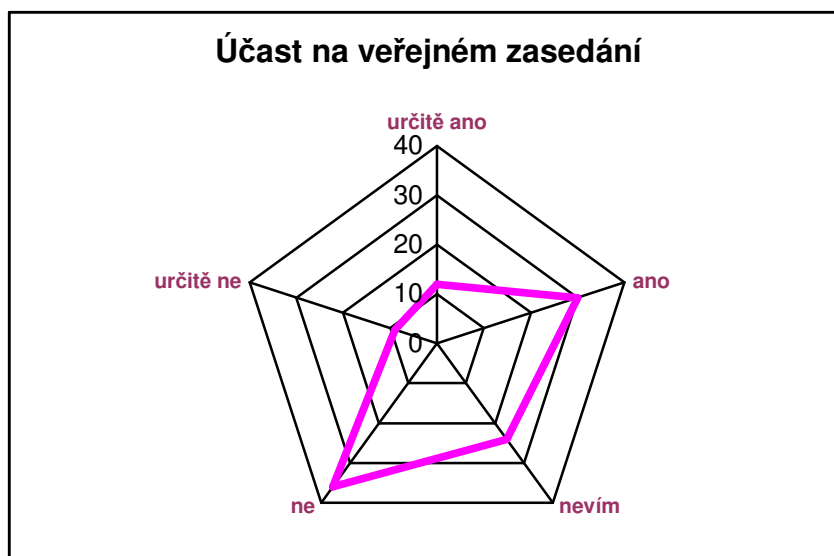
Jak moc je znám projekt „Zdravé město“? Jsou si občané Mladé Boleslavi vědomi toho, že žijí ve Zdravém městě? Splňuje vlastně Mladá Boleslav, honosící se tímto titulem, představu svých obyvatel o tom, jak by se v takovém Zdravém městě mělo žít?

Vezmeme-li v úvahu, že pouze 27% respondentů kdy slyšelo o projektu Zdravé město, je na místě se zamyslet, kde se stala chyba. Tento projekt přímo vyžaduje aktivní účast obyvatel na řízení města a neslyšelo-li o projektu více než 70% obyvatel, pak je na místě otázka, s kým město spolupracuje na budoucím obraze města. Tímto se vracíme opět k již zmiňovaným úskalím a nedostatkům realizace projektu Zdravé město, kterým je nedostatečná informovanost veřejnosti způsobená nedostatečnou medializací.

graf 10: Informovanost veřejnosti o projektu
zdroj: vlastní

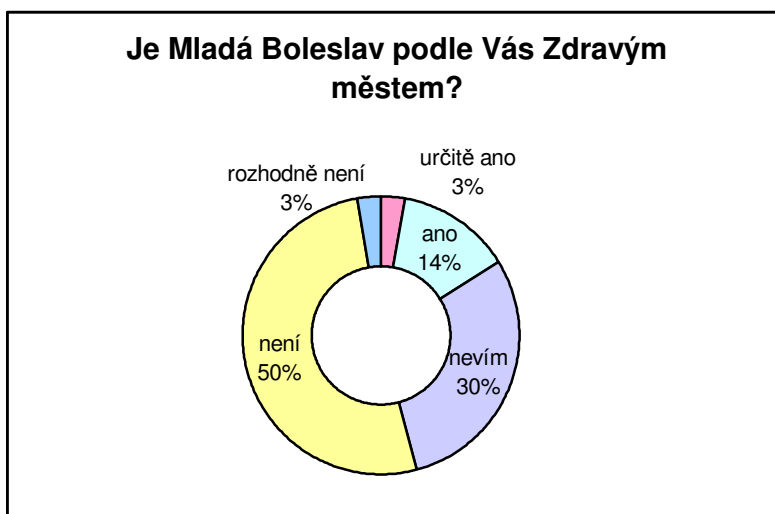
Podívejme se, jak by se účast na veřejném zasedání změnila, pokud by byl pokryt problém informovanosti veřejnosti o projektu.

graf 11: Účast na veřejném zasedání
zdroj: vlastní

Z grafu vyplývá, že markantní zájem o účast na zasedání není, avšak je jednoznačně vyšší, než je informovanost o projektu, navíc je zde vysoké procento respondentů, kteří volili odpověď „nevím“, tudíž je zde naděje na jejich případnou účast na zasedání.

Co se týče názoru na to, zda Mladá Boleslav je nebo není Zdravým městem, pak považují za vhodné tento poměr znázornit i graficky.

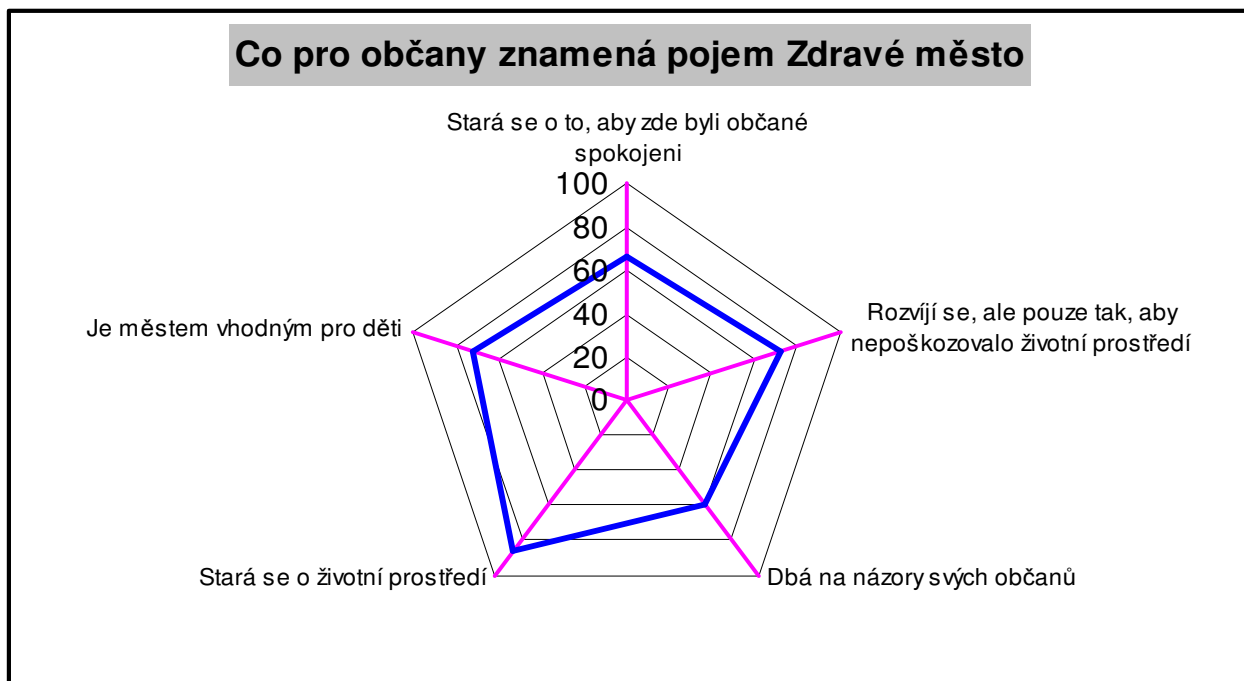

graf 12: Je Mladá Boleslav Zdravým městem?
Zdroj: vlastní

Drtivá většina obyvatel město rozhodně Zdravým městem neshledává. Vezmeme-li však v úvahu neznalost jakýchkoliv bližších charakteristik, podmínek a cílů tohoto projektu, je vhodné dát tento údaj do souvislosti s tím, co si vlastně pod tímto pojmem představují.

4.4.4 Co je to dle občanů Zdravé město

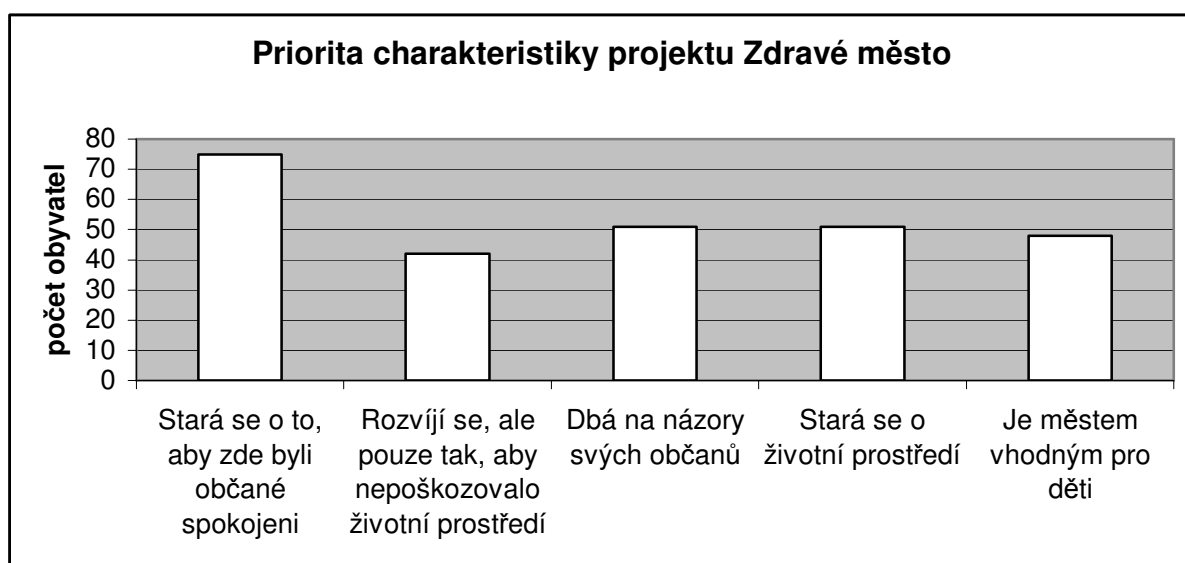
Jak již bylo řečeno, většina respondentů o projektu nikdy neslyšela. Přesto, když byli dotázáni jak by si takové zdravé město představili, měli svůj názor na to, jak by takové město mělo vypadat a jaké podmínky by mělo splňovat. Zde prostřednictvím grafu budou prezentovány jejich názory na to, čeho by se takové „zdraví“ města mělo týkat.

graf 13: Pojem Zdravé město
zdroj: vlastní

Z předložené nabídky volili respondenti různě, avšak v konečném důsledku se nám důležitost jednotlivých charakteristik vyrovnává a rozdíly nejsou příliš velké. Přesto lze říci, že si občané myslí, že nejvíce se projekt týká životního prostředí.

Zajímavější porovnání nabízí srovnání priorit. Co je z tohoto projektu pro občany to nejpodstatnější a nejdůležitější. Zde se občané vyslovili ve prospěch především jedné charakteristiky, která jim je nejcennější.

graf 14: Priorita charakteristiky projektu Zdravé město
zdroj: vlastní

4.4.5 Doporučení a připomínky respondentů

Respondenti byli v této souvislosti také dotázáni na to, jak vnímají snahu města o vylepšení životních podmínek. Otázka byla přímo směřována do charakteristik „zdravého města“, a tak můžeme pozorovat, zda občané pocítují konkrétní posuny, které město učinilo v rámci tohoto projektu.

Připomínky

Občanům města vadí převážně:

- hustá doprava
- vysoké procento cizinců z Východu
- vysoká koncentrace heren
- neustálé zastavování travnatých ploch
- vysoká koncentrace romských spoluobčanů
- absence klubů pro mladé a originálních míst pro pobavení
- špína a malé vyžití pro děti
- průmysl ve městě
- nedostatečná péče o bezpečnost občanů

Doporučení

Občané by si především přáli:

- budování pěších a cyklistických zón
- vybudování aquaparku
- vybudování komplexu zajišťujícího kulturní služby
- podporu hudebních akcí

Konkrétní návrhy občanů na akce pořádané městem:

- koncerty
- festivaly
- akce na ochranu zvířat propojené se vzděláváním v této oblasti
- zábavní akce pro rodiny s dětmi

4.4.6 Srovnání připomínek a doporučení s plánem města

Připomínky

První připomínkou ze strany občanů je hustá doprava ve městě. Tento bod je v Plánu zdraví a kvality života podchycen v kapitole „Doprava“ a v kapitole „Veřejná prostranství“, kde je rozebrán návrh na vytvoření klidových a pěších zón a protiprachových bariér, které zmírní důsledky husté dopravy ve městě.

Vysoké procento cizinců z Východu je další připomínkou ze strany respondentů. Tento bod není v Plánu zdraví a kvality rozebírán ve větším měřítku, přesto s touto problematikou souvisí kapitola „Bezpečnost“, ve které je zmíněna důležitost toho, aby se občané cítili ve městě bezpečně a tudíž i potírání kriminality.

Vysoká koncentrace heren, kterou respondenti zmiňovali jako problém města, není v plánu nijak rozebrán ani podchycen.

Zastavování travnatých ploch je problém, kterým se plán zabývá dosti obsáhle. Navrhuje nalezení optimálního poměru mezi parkovací plochou a prostorem pro krátkodobou rekreaci. Dále v této oblasti navrhuje vznik nových, nebo úpravu stávajících parků. Dále je v plánu ještě rozveden návrh na vznik nových stromořadí a vytvoření zeleného pásu okolo města.

Dále spatřují respondenti problém v nedostatku klubů pro mladé či originálních míst pro pobavení. Tato výtku má své řešení v kapitole „Kulturní život a estetično“, kde je navrhováno rozšíření nabídky kulturních akcí a zpestření společenského života a bazálně vytvoření podmínek pro rozvoj nejrůznějších kulturních aktivit ve městě. Rovněž se řeší problém s nedostatkem prostoru veřejných prostor určených mládeži. Návrhem je

vytvoření stálé městské galerie, pořádání akcí na půdě městského hradu, anebo zábavných akcí či jarmarků pod širým nebem.

Co se týče toho, že respondenti poukazují na špínu a nedostatečné vyžití pro děti, lze říci, že tato problematika je rozpracována v plánu v kapitolách „Veřejná prostranství“, „Doprava“ a „Sport“. V plánu je navrhováno vytvoření cyklotras, vhodných pro cyklisty a bruslaře, pěších zón, prostorů pro krátkodobou rekreaci, odpočívadel, dětských herních prvků a hřišť. To všechno jsou projekty víceméně pokrývající zmiňovaný nedostatek ve vyžití pro děti a mládež.

Zaměříme-li se na zmiňovanou špínu ve městě, pak návrh Plánu zdraví a kvality života hovoří o protiprachové funkci zeleně, jako lapači prachových částic, a proto v tomto ohledu souvisí s eliminací špíny rozšiřování a tvorba zelených ploch ve městě, stromořadí a podobných prvků. Názor občanů na špínu ve městě je jednoznačně oprávněný. Potvrzuje to zpráva z Krajského úřadu o překročení emisních limitů u polévatého prachu.

Někteří občané si také stěžují na průmysl ve městě. Zde si dovoluji malou poznámku. Mladá Boleslav je průmyslovým městem a na zaměstnavateli, kterým je Škoda auto, a.s. je přímo závislá. Škoda auto, a.s. zde sídlí od roku 1907, což je nesporně dříve než jakýkoliv občan Mladé Boleslavi, a proto soudím, že zvolí-li si někdo bydlet v průmyslovém městě, pak to dělá dobrovolně a s vědomím orientace města a vadí-li mu průmysl ve městě, pak je na něm, aby svou volbu bydliště přehodnotil. Tato výhrada respondentů se plánu nijak nedotýká.

Nedostatečná péče o bezpečnost občanů je téma, které je již zahrnuto ve druhém odstavci této kapitoly.

Doporučení

Občané by městu doporučili vybudování pěších a cyklistických stezek. Tento záměr je v Plánu zdraví a kvality života podchycen v kapitole „Sport“ a „Veřejná prostranství“, kde je návrh vytvořit jak síť cyklostezek, tak i pěších zón.

Vybudování aquaparku je dalším přáním občanů. Tímto záměrem se nezabývá Plán zdraví a kvality života, ale je zachycen ve Strategickém plánu města. Se záměrem se počítá, avšak není blíže upřesněn termín realizace projektu.

Respondenti projevili také zájem o vybudování komplexu zajišťujícího kulturní služby. Takové služby jsou v plánu rozebrány v kapitole „Kulturní a společenský život a estetično“. Konkrétně by se jednalo o využití budovy městského hradu, nebo Domu kultury pro pořádání nejrůznějších akcí.

Podpora hudebních akcí, na kterou respondenti poukazují souvisí s kulturními a společenskými akcemi a je pod ně zahrnuta v kapitole „Kulturní a společenský život a estetično“.

Konkrétní návrhy občanů

Konkrétní návrhy občanů na akce, které by ocenili, jsou na příklad pořádání festivalů a koncertů, dále akce na podporu ochrany zvířat, propojené se vzděláváním v této oblasti a zábavní akce pro rodiny s dětmi.

4.5 Vyhodnocení testovaných hypotéz

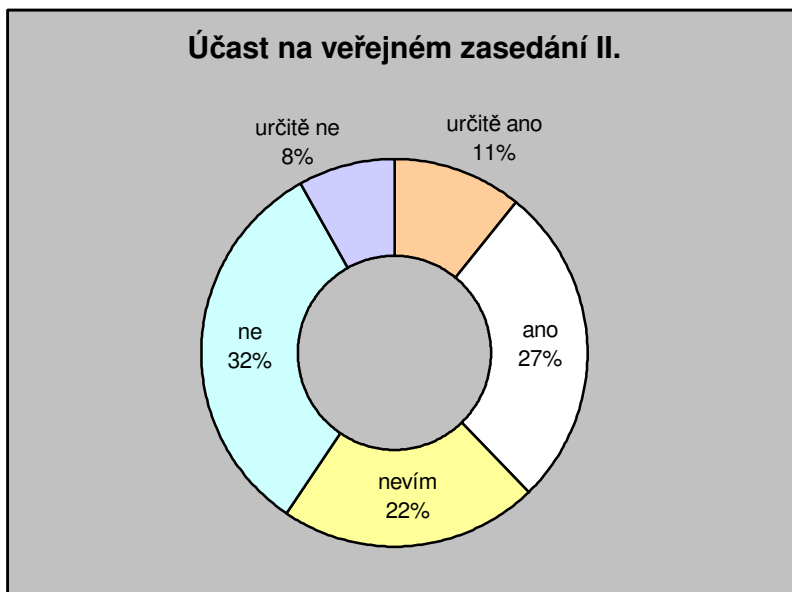
H₁: Všichni občané Mladé Boleslavi ví, že město je součástí projektu Zdravé město, a tudíž postupuje dle zásad Místní agenda 21 a Udržitelného rozvoje.

Tato hypotéza byla vyvrácena v kapitole „Jak se slučuje město Mladá Boleslav s titulem Zdravé město“, kde bylo na základě zpracování údajů zjištěných v dotazníkovém šetření zjištěno, že plných 73% občanů o projektu Zdravé město nikdy neslyšelo.

H₂: Všichni občané mají zájem zúčastnit se veřejného zasedání a ovlivnit tak dění ve městě.

Tato hypotéza byla rovněž vrácena, a to v kapitole „Jak se slučuje město Mladá Boleslav s titulem Zdravé město“, kde byl výsledek graficky i slovně okomentován.

Odpovědi respondentů si pro rekapitulaci ještě jednou promítneme v grafu.

graf 15: Účast na veřejném zasedání II.
Zdroj: vlastní

Z grafu lze vyčíst, že plných 38% by se zasedání zúčastnilo, avšak je více těch, kteří jsou přesvědčeni, že by se na zasedání nedostavili. V názoru na účast na zasedání si nebylo jisto 22% respondentů.

H₃: Občané jsou s městem spokojeni a nic jim nechybí.

Tato hypotéza byla vyvrácena v kapitole „Doporučení a připomínky respondentů“, kde bylo shrnuto, jaká doporučení a výhrady mají občané k městu. Jelikož výčet připomínek a doporučení nebyl nulový, je zřejmé, že hypotéza H₃ je neplatná.

H₄: Ženy jsou k městu kritičtější v oblasti vhodnosti města pro děti.

Hypotéza H₄ byla rovněž vyvrácena v kapitole „Jak se slučuje město Mladá Boleslav s titulem Zdravé město“. Kde bylo zkonstatováno, že muži spatřují město méně vhodným k pobytu dětí než-li ženy.

H₅: Pro občany města je tím nejdůležitějším co projekt Zdravé město přináší, starost o to, aby zde byli občané spokojeni.

Hypotéza byla potvrzena a to grafickým znázorněním a slovním komentářem v kapitole „Co je to dle občanů Zdravé město“. Nejceněnější charakteristikou se skutečně stala charakteristika týkající se péče města o spokojenost obyvatel.

4.6 Shrnutí

Ze zpracování výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že občané nejsou o probíhajícím projektu Zdravé město dostatečně informováni, město tak nesplnilo jeden z hlavních úkolů nutných pro dobrou realizaci projektu.

Zajímavým zjištěním, vzešlým ze statistického Testu nezávislosti, který je v kapitole rozpracován je, že názory občanů na to, zda spatřují snahu města zpříjemnit jim život ve městě jsou závislé na dosaženém vzdělání respondentů. Na věkové kategorii a pohlaví respondentů jsou tyto názory nezávislé.

Doporučení a připomínky respondentů vůči městu jsou z většiny podchyceny v Plánu zdraví a kvality života, město tedy o nedostatcích, které občany trápí ví a snaží se je řešit.

5 Doporučení pro město

Na základě komparace informací zjištěných na základě literárního průzkumu problematiky Zdravých měst, dokumentu vypracovaného v rámci projektu Zdravé město Mladá Boleslav a na informací vzešlých z dotazníkového šetření usuzují následující.

Město by se mělo především zaměřit na medializaci projektu Zdravého města tak, aby se dostal do povědomí občanů města. Projekt Zdravé město je postaven na lidech. Jednak na těch, kteří jej organizují, jednak na těch, kteří se jej ať již pasivně, či aktivně účastní jako cílová skupina. V tomto ohledu spatřuji v realizaci projektu městem Mladá Boleslav velký nedostatek.

Co se týká konkrétních doporučení, tedy komparace Plánu zdraví a kvality života s připomínkami obyvatel je třeba zkonstatovat, že plán vesměs pokrývá připomínky obyvatel. To je signálem toho, že realizace projektu probíhá uspokojivě, neboť nedostatky města spatřované jeho obyvateli jsou již v řešení a projekt tak plní svou funkci a dává možnost občanům vyjádřit svůj názor a ovlivnit podmínky života ve městě.

5.1 Shrnutí

Město by se mělo zaměřit na medializaci projektu. V oblasti konkrétních připomínek a doporučení občanů je nutné vyzdvihnout, že město již pracuje na eliminaci nedostatků.

Závěr

V práci byla rozebrána problematika Zdravých měst v souvislosti s Udržitelným rozvojem a Místní agendou 21. Dále bylo pohovořeno o městu, kde byla prověřována realizace projektu Zdravé město. Tímto městem byla Mladá Boleslav, město průmyslové, město automobilů Škoda. Následující kapitola byla věnována průzkumu konkrétní realizace projektu v Mladé Boleslavi. A v poslední kapitole byla analyzována data vzešlá z dotazníkového šetření uskutečněného mezi obyvateli města. Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na problematiku Zdravého města, tedy na jeho konkrétní aplikaci v Mladé Boleslavi.

Obecná problematika je jednak uvedena v kapitole nazvané „Zdravé město“, která pojednávala o problematice Zdravých měst v obecném nadnárodním měřítku a v propojení s filosofií Udržitelného rozvoje a Místní agendy 21.

Posouzení realizace projektu na základě reálných dat je obsaženo v kapitole „Zdravé město Mladá Boleslav“, kde bylo sepsáno a rozebráno uskutečňování projektu v Mladé Boleslavi. V kapitole jsou zpracovány názory projevené občany při projednávání a dále návrhy konkrétních řešení formulované pracovní skupinou včetně optimalizační tendence.

Posouzení realizace projektu na základě reálných dat získaných z dotazníkového šetření je rozpracováno v kapitole „Dotazníkové šetření“. Zde jsou zpracovány výstupy vzešlé z názorů projevených občany.

Komparací závěrů, které byly učiněny na základě reálných dat a závěrů, které vyplynuly z literárního průzkumu, byla v práci formulována doporučení pro město. Z komparace získaných informací je jasné, kde je hlavní úskalí realizace projektu v Mladé Boleslavi. Tímto úskalím je informovanost veřejnosti o probíhajícím projektu. Při dotazníkovém šetření bylo zjištěno, že celých 73% dotazovaných nikdy o projektu Zdravé město neslyšelo.

Tento fakt poukazuje na to, že město nesplnilo jeden z hlavních úkolů, které přijalo spolu s členstvím v síti Zdravých měst, a to přesvědčit obyvatele města, že jejich osobní aktivita má smysl, a že je v komunitě oceňována.

Přes toto vysoké procento nezúčastněných je téměř neuvěřitelné, že by město plnilo přání občanů a vyslyšelo jejich připomínky. Přesto porovnáním cílů stanovených v Plánu zdraví a kvality života s názory občanů na nedostatky města a možnost jejich nápravy, dospějeme k závěru, že město naslouchá svým občanům.

Přání občanů jsou skutečně tímto plánem pokryta a jejich realizací tak bude zvýšena kvalita života ve městě a spokojenost občanů. Vezmeme-li v úvahu, že sami občané si zvolili za nejdůležitější charakteristiku ideálního města to, že se snaží o to, aby jeho občané byli spokojeni, lze zkonstatovat, že realizace projektu v Mladé Boleslavi se daří a město Mladá Boleslav je na dobré cestě získat si náklonnost svých občanů tím, že jim vytvoří město, kde budou rádi žít.

Cíl práce, kterým za prvé byl obecný popis problematiky projektu Zdravé město a dále posouzení realizace projektu a vyslovení případných doporučení, byl splněn.

Seznam použité literatury

Literární zdroje:

- BENEŠ, Luděk, MĚSTECKÁ, Sylva. *Historie a současnost podnikání na Mladoboleslavsku*. Městské knihy s.r.o., 2001. ISBN 80 902919-5-3.
- BENEŠ, Luděk., BÍLEK, K., a kolektiv. *Mladoboleslavsko v proměnách času*. Praha: Lubri, 1997.
- HERČÍK, Karel. *Čtení o Mladé Boleslavi*. Kompakt spol. s.r.o., 2004.
- HRABALOVÁ, S. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. MU v Brně, 2004. ISBN 80-210-356-8.
- KUBANOVÁ, Jana. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. Bratislava: Statis. 2004. ISBN 80-85659-37-9.
- KUBANOVÁ, Jana, LINDA, Bohdan. *Kritické hodnoty a kvantily vybraných rozdělení pravděpodobností*. Pardubice, 2006. ISBN 80-7194-852-755-722-06.
- LACINA, Karel. *Vybrané kapitoly ze soudobého řízení měst a obcí*. Univerzita Pardubice, 1999. ISBN 80-7194-072-0.
- MAREK, Jiří a kolektiv. *Mladoboleslavsko v novém tisíciletí*. Kompakt spol. s.r.o., 2001. *Plán zdraví a kvality života*. 2005.
- REKTOŘÍK, Jaroslav, ŠELEŠOVSKÝ, Jan a kolektiv. *Strategie rozvoje měst, obcí a regionů a jejich organizací*. MU v Brně, 1999. ISBN 80-210-2126-8. *Strategický plán rozvoje Mladé Boleslavi*. 2004.
- VESELÁ, Jana. *Sociologický výzkum a jeho techniky*. Univerzita Pardubice, 2000. ISBN 80-7194-188-3.
- WRIGHT, Glen., NEMEC, Juraj. *Management veřejné správy*. Praha: Ekopress, s.r.o., 2003. ISBN 80-86119-70-X.

Internetové zdroje:

www.czso.cz/sldb/, 1.7.2008

www.czso.cz/csu/, 1.7.2008

www.euro.who.int, 13.5.2008

www.mapy.cz, 20.6.2008

www.mb-net.cz, 25.5.2008

<http://mlada-boleslav.turistik.cz/cs/>, 5.7.2008

www.nszm.cz, 24.5.2008

www.wikipedia.cz, 3.7.2008

Přílohy